

Proviisori kogutud sügismõtted. Kibuvits

Heal lapsel on mitu nime – nii ka kibuvitsal. Ravimtaimena on teda kirjeldatud juba antiikaja kirjalikes ürikutes. Rahvapäraseid nimetusi on tal väga palju: haukaküüds, hiibalpuu, kibun, kibusk, kibuskipuu, kiuspuu, koidukann, okasroos, orjavits, piigipuu, pistlepuu, tahlapuu jne. Uskumuste järgi olevat teda muistsetel aegadel kasutatud orjade nuhtlemiseks: sellest nimetus orjavits. Meie esivanemad on pidanud kibuvitsa suure maagilise jõuga pühaks taimeks. Tema imelist mõju võib tunda, kui istuda mõnda aega varasel hommikutunnil õitseva kibuvitsapõõsa kõrval. Meeldiv aroom ja silmailu – nägus roosade õitega kaunitar. Väik ei puutunud talu, kui koduõue või värava kõrvale oli istutatud kibuvits või pihlakas.

Kibuvitsa looduslik leviala on lai – põhjamaadest subtroopikasse. Ka meie põhjarannik on rikas kibuvitsade poolest. Liike on palju. Kibuvits on ka kultuurrooside ürgema – pookealus. Vitamiinirikkamaks peetakse metskibuvitsa ehk koidukanni, *Rosa cinnamomead*. Ilusad suured viljad on kurdlehisel ehk kartuliroosil – *Rosa rugosal*, mille kodumaaks on Hiina. C-vitamiinisaldus on tal aga väiksem kui teistel liikidel. Suuremal ja vähemal määral on ravitoime kõigil kibuvitsaliikidel. Kibuvitsavilju nimetatakse

korda suurem kui sidrunil ja 10 korda suurem kui mustsõstral. Viljad sisaldavad veel P-, B1-, B2-, K-vitamiini, karotiini ja seemnetes on E-vitamiini. Mineraalsooladest sisaldavad viljad kaaliumi, magneesiumi, mangaani, fosforit, kaltsiumühendeid ja rauda. Rauda sisalduse poolest võib võrrelda kibuvitsa maasikaga. Sisaldab ka orgaanilisi happeid ja kiudainet pektiini. Kibuvits on hea polüvitamiinide allikas. Vitamiinid ja teised toimeained on sobivates vahekordades. Organism omastab neid taimeensüümide kaasluse tõttu paremini kui sünteetilisi vitamiine. Sobib hästi organismi turgutamiseks erinevate vitamiinide ja mikroelementidega, seda eriti talvel. Kõige populaarsem on kibuvitsatee. Kui sellele lisada mett ja piima, saame eriti maitsva ja tervist kosutava joogi.

Kibuvitsaviljadest on valmistatud mitmeid preparaate, mis on apteekides saadaval ning mida apteekrid oskuslikult soovivad. Preparaate kasutatakse sapiteede põletike

Kui varem kibuvitsapreparaatide valmistamisel ei pööratud tähelepanu seemne-

toimi põletikuvastaselt, sest toimeaine

Teisalt on see lipiid viljade kuivatamiseks senini rakendatava kõrge temperatuuri mõjul labiilse ühendina lagunenu. Selle säilivusele pani aluse täiesti uudne droogitöötlemise tehnoloogia, mis on patendiga kaitstud. Tegemist on üksnes looduslikul toorainel põhineva tootega, mille valmistamisel on rakendatud kaasaegset ja mitmeti uudset tehnoloogiat.

Kibuvitsa õietõmist soovivatatakse nahahoolduseks. Peotäis värsked või kuivatatud õisi 1/2 liitri keeva vee kohta, lasta tõmmata 30 minutit ja kurnata. Tõmmis toniseerib ja värskendab igasugust nahka.

Meie kodulinna ümbrus on eriti rikas kibuvitsade poolest. Liike kasvab siin erinevaid.

Meie tähelepanu köidavad nad juba kevadel, kui on õide puhkenud ja uhkeldavad oma kaunite roosade õitega. Kaunid on nad ka sügis-suvel, kui nende viljad hakkavad värvuma ning valmima ja kutsuvad meid end noppima.

Olgem varmad kibuvitsavilju korjama, kuivatama ja töötlemata, et nendest väärtuslikest viljadest endale elujõudu ammutada.

Kasutatud allikad: J. Tammeorg, O. Kook, G. Vilbaste. "Eesti ravimtaimed"; Dots Ain Raal "Tartu Üli-kool"; Dr Aili Paju "Aed kui apteek"; Tatjana Gorbunova "Ravimine taime-dega".

marjadeks, kuid tege-likult on need tõrsikud.

Vilju korjatakse augustist kuni oktoobrini, enne täisküpsuse saamist. Õökülmadest kahjustatud marjad muutuvad pehmeks. Neid on raske korjata ja ka puhastada. Vilju kuivatatakse kiiresti õhurikkas soojas kohas 50–60° C juures (mitte päikese käes).

Oluline on see, et kuivatamisel säiliks kibuvitsaviljade punakas värvus ning pind muutuks kortsuliseks. Liigne kuumus muudab viljad mustaks ja nad kaotavad palju väärtuslike toimeaineid. Õigesti kuivatatud ja säilitatud viljades säilivad toimeained. Kuivatatud vilju võiks säilitada kuni 2 aastat, pärast seda väheneb nende bioväärtus.

Kibuvitsad on rikkad C-vitamiini poolest. Olenedes taimeliigist ja viljade kuivatamismeetodist, võib kibuvitsavilja C-vitamiini sisaldus olla kuni 5,5%. Tavaliselt kõigub see 2–3% piires. Kibuvitsade C-vitamiini sisaldus on 50

korral, need korrastavad hästi seedimist, on leebeteks lahtistiteks. Samuti avaldavad toimet ateroskleroosi puhul ning pideval kasutamisel normaliseerivad kolesterooli taset veres. Ergutavad ainevahetust, aitavad kehveresuse ning halvasti paranevate haavade korral.

Kibuvitsaviljadest tee on hea tervistav jook. Tee valmistamise eeskirju on mitmeid. Üks nendest: 1 supilusikatäis kuivatatud ja peenestatud marju 2 klaasitäie keeva vee kohta, keeta 10 minutit, lasta 2–3 tundi tõmmata, kurnata. Juua ¼–½ klaasitäit 3–4 korda päevas.

Lisaks teele võib vilju ka hoidistada, kui selleks soovi ja ettevõtlikkust jätkub. Viljadest valmistatud ekstrakt, marmelaad, toormoos, püree, džemm ja keedised maitsevad hästi. Tõrsikuid võib ka marineerida või teha kompotti. Tülikas on viljade ettevalmistamine selleks. Seemnete väljavõtmiseks tuleb viljad ükshaaval poolitada ja seemnerikas sisu eemaldada.

tele, siis nüüd on ravimiteadlaste huvi keskendunud muuhulgas just seemnetele. Taani teadlased on selles osas saavutanud märkimisväärsed tulemusi. Kibuvitsaseemnetest ja viljakestadest avastati ning eraldati põletikuvastane toimeaine galaktolipiid – GOPO. GOPO saamisviis ja nimi on patenteeritud nii Euroopas kui ka USA-s. Seda lipiidi sisaldub kõige rohkem just koer-kibuvitsa – *Rosa caninina L* – alamliigis *Hyben Vital Litos*. Koer-kibuvits on nime saanud vanade kreeklaste arvamuse tõttu, et selle juur aitab ravida marutõbise koera hammustust. Selline uskumus on veel praegu vene rahva-meditsiinis. Antiikaegse õpetlase Plinius Vanema (23–79 pKr) poolt kasutatud taime-nimi – *ynor-rhodos* – on tuletatud just seetõttu sõnast "koer" ja tugineb viljade värvusele sõnast "punane". Senituntud kibuvitsapreparaadid ei

GOPO sisaldus neis on madal. Põhjuseks on ühelt poolt vähese toimeainesisaldusega liikide kasutamine toorainena.

Veebi-fotod

Kaunist sügist!

Salme Karu Proviisor

LÜHIDALT

Kunda linnavolikogu istung 12. septembril 2011. Päevakorras oli: 1. Kunda linna arengukava 2003–2015 muutmine ja täitmise aruande kinnitamine (II lugemine); 2. Kunda linna 2011. aasta eelarve täitmine I poolaastal; 3. Kunda linna lemmikloomade registri põhimääruse II lugemine; 4. Volituste andmine Kunda linnavalitsusele läbirääkimiste pidamiseks Haljala vallaga; 5. Eraõiguslike juriidiliste isikute asutamise ja nendes osalemise tingimused ja kord (II lugemine); 6. Kunda linna arengukava 2003–2015 muutmine ja täitmise aruande kinnitamine (III lugemine); 7. Informatsioon.

Kunda linnavolikogu istung 10. oktoobril 2011. Päevakorras oli: 1. Informatsioon AS Rakvere haigla kavandatavatest investeeringutest; 2. Kunda linna põhimääruse III lugemine; 3. Linnavolikogu ajutise liikluskorralduse komisjoni moodustamine; 4. Kunda linnavolikogu 16. novembri 2009. a otsuse nr 32 “Linnavolikogu kultuurikomisjoni koosseisu kinnitamine” muutmine; 5. Jäätmekäitluse vallas tegutseva sihtasutuse asutamine; 6. Informatsioon.

Linnavalitsuse istungid toimusid 6., 15., 22. septembril ning 6. oktoobril 2011. Kunda linnavolikogu ja -valitsuse istungite protokollid ja materjalid on väljas Kunda linna kodulehel: <http://www.kunda.ee>.

Õpetajate päeva tähistamine Kundas. Kunda linna pea ja volikogu esimees kutsusid 05. oktoobril õpetajate päeva puhul Kunda kooli pensionäridest endised õpetajad tänulõunale Saarepiiga kohvikusse. Õhtul toimus Kunda linna klubis linna pea ja volikogu esimehe pidulik vastuvõtt õpetajatele ja kultuuriõpetajatele.

Varsti saab taas bussiga Kundast Tallinna ja tagasi. AS SEBE on esitanud avalduse maanteeametile, samuti Lääne-Viru maavalitsusele ja teistele asjaosalistele ametkondadele, et kooskõlastada kaugbussiliini nr 714 Tallinn–Narva-Jõesuu sõiduplaan, millele on lisatud ka Kunda peatus. Kui bussiliini sõiduplaani kavand kinnitatakse, siis hakkab 1. novembrist 2011 Kunda peatusest buss Tallinna väljuma hommikuti kell 8.25 (saabumiseks Tallinna bussijaama kl 9.50). Tallinnast väljub buss kl 16.00 (saabumiseks Kundasse kl 17.25). Buss hakkab sõitma iga päev, liini teenindab AS SEBE.

Eakate päeva tähistamine Kundas. 1. oktoobril 2011 tähistati Kunda linna klubis eakate päeva. Varasematel aastatel on oktoobrikuu esimene päev Kundas kuulunud muusikale, kuid seekord peeti meeles inimesi, kes on kuldsesse ikka jõudnud. Päeva avas tervitusega Kunda linna pea Allar Aron. Toimus kontsert Kunda laste ja noorte poolt, pakuti kuumat teed ja küpsist ning tantsukeerutamise võimalust ansambli Compact saatel.

Sõlmiti heade kavatsuste kokkulepe. 26. septembril 2011 allkirjastasid Kundas Haljala valla ja Kunda linna esindajad heade kavatsuste kokkuleppe. Kokkuleppe eesmärk on tagada gümnaasiumihariduse omandamise võimalus ka tulevikus mõlemas omavalitsuses. Ettepaneku kokkuleppe sõlmimiseks on eelnevalt heaks kiitnud Haljala vallavolikogu ja Kunda linnavolikogu ning andnud Haljala vallavalitsusele ja Kunda linnavalitsusele volitused alustada koostööd.

Kunda linn uuendab mänguväljakuid. Kunda linna väikelaste mänguväljakud on juba aastaid vanad ja hakkavad kulumä. Uute mängualadena on lisandunud randa ronimisvahendid ja noortemaja juurde mänguväljak, kuid see on mõeldud pigem noortele kui väikelastele.

Linnavalitsus on mitmel aastal tellinud OÜ-lt Vivocard Plus mänguväljakute turvalisuse ja nõuetele vastavuse ülevaatuse. Ülevaatuse aktis tuuakse välja puudused ja juhitakse tähelepanu ohtlikele detailidele. Vastavalt aktile tehakse jooksvat remonti, värvitakse, vahetatakse purunenud osad välja. Eelmisel aastal paigaldati Mäe tn ja Aia tn mänguväljakute uued liumäed, kuna vanad olid ohtlikult kulunud.

Käesoleval suvel eemaldati Mäe tn mänguväljakult vana ronimislinnak ja purunenud vedrukiik. Linnak oli ohtlikult amortiseerunud ja ei vastanud kehtivatele turvanõuetele. Vana mängulinnaku asemele paigaldas OÜ Vivocard Plus mängulinnaku Riia. Linnakusse kuulub: liumägi kõrgusega 1,5 m, 2 katusega torni, kõiest ronimisvõrk, redel, aukudega ja kividega alpisein, liikuv sild, kõiega kaldtee, mängunurgad platvormi all. Vanast linnakust oli võimalik ära kasutada eelmisel aastal uuendatud liumägi ja kõiest ronimisvõrk. Lisaks paigaldati kaks vedrukiike ja lisati väljaku katteks koorepuru.

Sirje Liiskmaa, Kunda linna heakorranõunik

19.- 26. oktoobril toimub üle-eestiline noorsootöö nädal! 26. oktoobril 2011 kell 15–20 toimub KUNDA KLUBI NOORTEMAJAS LAHTISTE USTE PÄEV. Oodatud on kõik külalised (sõltumata vanusest) tutvuma meie linna noortemaja tegevuste ja võimalustega. Lisainfo: tel 32 21 666 või noortemaja@kunda.ee

Eelmises lehenumbris ära mainitud poliitbändi koosseisu nimekirjast oli välja jäänud Jaak Jalakas. Meie Kodu toimetaja palub vabandust!

Beebikool alustas taas. Beebikool alustab taas 16. septembril 2011. Kooli on oodatud kõik kuni 3-aastased lapsed. Beebikooli juhendaja Katri Vahesalu. Vt täpsemalt lasteaia kodulehelt: <http://lasteaed.kunda.ee/>

Kunda linna uus sotsiaaltöötaja on Anna Rohitla (fotol), kes on elanud ja koolis käinud Kundas ning lõpetanud Tallinna ülikooli sotsiaaltöö erialal, samas on lõpetamisel viimase aasta magistriõpingud samal erialal. Valitud kutsega on Anna rahul ning loodab sel ametikohal oma teoreetilised teadmised praktikasse rakendada. Isiksuse omadustelt on ta iseõppija, kes on mõne kuuga oma uude ametisse sisse elanud. Lisaks teoreetilistele teadmistele peab Anna oluliseks, et sotsiaaltöös tuleb igas konkreetses olukorras vastavalt reaalsusele käituda (kõik inimesed ja olukorrad on ju erinevad), samuti on vajalik pidev enesetäiendamine ning edasiõppimine, igapäevatöös tuleb end aga leebelt ja viisakalt, kuid väga selgelt ja konkreetselt kehtestada, et sotsiaaltöõga kaasnevaid pingeid vältida ning end oma uuel ametikohal jätkusuutlikuna hoida. MK

Kunda ühishümnasiumi LEMMIKÕPETAJAD 2011 on emakeeleõpetaja TIHU JALAKAS ning arvuti- ja autoõpetaja GUNNAR ROOV. Allikas: <http://www.kyg.ee/>

AIDSi nõustamiskabinettides on võimalik saada HIV nõustamist ja teha HIV, B- ja C-hepatiidi teste ning HIV kiirteste. Rakvere AIDSi nõustamiskabinet, Tuleviku tn 8, tel: 3223457, E 10.00-14.00. Tamsalu AIDSi nõustamiskabinet, Tehnika 1a, tel: 3250950, E 8.00-11.00. Kunda AIDSi nõustamiskabinet, Ehitajate tn 8, T 10.00-12.00.

Edvin Lips – Aasta Õpetaja huvikoolide valdkonnas

Iga-aastaselt konkursil “Lääne-Virumaa Aasta Õpetajad” valib komisjon esitatud taotluste põhjal maakonna aasta õpetaja koolide valdkonnas, lasteaedade valdkonnas, huvikoolide valdkonnas, eraldi ka haridusjuhtide valdkonnas ning aasta noore õpetaja.

Lääne-Virumaa aasta õpetaja konkursi eesmärk on esile tõsta, tunnustada ja tutvustada üldsusele maakonna haridus-töötajate tegevust, selgitada välja parimad pedagoogid ja haridusjuhid, kes on saavutanud töös väljapaistvaid tulemusi, pälvinud lugupidamise nii kolleegide, õpilaste kui ka lastevanemate seas.

2011. aasta õpetajaks huvikoolide kategoorias sai Kunda muusikakooli, Kadriina kunstidekooli ja Rakvere muusikakooli õpetaja Edvin Lips.

Edvin alustas oma õpetajateed just Kunda muusikakoolist. Tasane ja heatahtlik loomus, usaldav suhe õpilastega ning pidev enesetäiendamine on temast teinud hinnatud puhkpillide õpetaja maakonna mitmes koolis. Ta on suutnud erinevaid pille õpetades lastesse süstida lihtsat musitseerimisrõõmu, tänu millele jätkavad paljud õpilased pärast kooli lõpetamist musitseerimist orkestrites või muusikat edasi õppides. Nagu muusikakooli õpetajale kohane, läheneb ta kõigile individuaalselt, arvestab laste muusikalisi võimeid ja iseloomuomadusi.

Edvin on aastaid olnud koolitajaks ka Kunda linna klubi läbiviidavas saksofoni suvekoolis ja talvekoolis ning Rakvere saksofonipäevadel. Tema õpilased osalevad Aseri puhkpilliorkestris, ise musitseerib ta ka Rakvere linnaorkestris.

Kuigi Edvin töötab nii mitmes koolis, on tal jätkunud jõudu kõikides koolides lapsed ka konkurssidele välja viia ja mitte ainult. Alati on regionaalsetel konkurssidel osalenud õpilastel ka head tulemused. Näiteks sellel kevadel oli tema õppureid puhkpilliõpilaste konkursil kolmest koolist kokku üheksa, nendest seitse said oma vanusrühmades esikolmikusse. Just tublisid puhkpilliõpilasi oleme sageli esinema pannud Kunda muusikakooli esindajatena pidulikel sündmustel

Õpetaja Edvin Lips koos abikaasaga. MK

väljaspool kooli.

Tähtis abiline ja partner nii kodus kui tööl on abikaasa Aime Lips. Tööl on Aime mehe õpilastel kontsertmeister. Nende koostöö sujub väga hästi, nagu Aime ise ütleb – tema aitab noodid muusikaks kujundada. Koos suudavad nad õppurites esile tuua nende parimad muusikalised võimed, emotsionaalsuse ja interpretatsioonilased nüansid.

Kunda muusikakooli puhkpilliõpilased oma õpetajast:

Martin: Minu õpetaja on väga sõbralik ja abivalmis. Ei riidle. Selgitab tunnis alati kõik ülesanded ära, et ma oskaksin lugu õigesti mängida.

Julia: Ei teagi kohe ... hea on.

Marta Liisbeth: Õpetaja Edvin on hea, selline pikk ja mõnus.

Raigo: Minu õpetaja on optimistlik, rahulik ja tore. Oskab hästi selgitada. Edvin on parim õpetaja, kes mul olnud on.

Kristi Moldau, muusikakooli direktor

Kundasse tulevad suured investeeringud

Foto autor Allar Aron

Kundasse tulevad läbi erinevate projektide suured investeeringud. Suurim nendest on linna läbiva tee ehitus (fotol), mille maksumus on üle 1,7 miljoni euro.

Suuruselt järgmised summad lähevad energiasäästuks kooli ja spordikeskuse hoonesse. Saastekvootide müügist saadava investeeringu kogumaksumus on üle 700 tuhande euro. Lisaks linnavalitsuse poolt

esitatud objektidele saavad energiasäästu raha ka Kundas asuvad päästeteenistuse ja piirivalve majad.

Äsja lõppes lasteaiadrenaaži ja hooviala kordategemine. Lasteaias on nüüd ka uus liiklusväljak. Koostöös tsemenditehasega kavandatakse muuseumi katuse kordategemist.

Lisaks linnavalitsusele on

Allikas: Kunda LV

Eestis toimub rahvaloendus tänavu 31. detsembrist järgmise aasta 31. märtsini

Esimese kuu jooksul (31.12.2011–31.01.2012) toimub elektrooniline rahvaloendus ehk e-loendus, kus Eesti alalised elanikud saavad vastata küsimustikule internetis. Neid, kes e-loendusel ei osale, külastavad perioodil 16. veebruar – 31. märts 2012 rahvaloendajad.

2011. aastal toimub rahvaloendus Eesti alal üheteistkümnendat korda. Varasemad

loendused on toimunud 1881., 1897., 1922., 1934., 1941., 1959., 1970., 1979., 1989. ja 2000. aastal. Aastatel 2010

ja 2011 toimuvad rahva ja eluruumide loendused enamikes maailma riikides.

Allikas: Statistikaamet

KIRI SÕPRADELE

Fotol postipaki üleandmine (foto Tasuja kogust)

Soojad tervitused teile sinna Eestisse, meie suured ja väiksed sõbrad! Meil (*Tasuja laeval – toim*) on olnud vahepeal päris usin periood – oleme olnud pea kuu juba Läänemerel (Norras, Poolas, Taanis). Just lõppes Taanis üks Läänemere suurim õppus Northern Coast, mis kestis 2 nädalat. Hea oli üle pika aja näha ka teisi eestlasi, kuna Sakala võitis ka sellest õppusest osa (kj Sakala komandöriks on Tasuja endine komandör Erkki

Silm). Nüüd on jälle suund Põhjamerere Inglismaale (Glasgowisse), kus algab järgmine suur õppus – see on me äraoleku keskpunkt (rohkem kodust ära oldud ja vähem eemalolekuks jäänud). Pärast õppust teeme visiidi Iirimaale Dublinisse ja sealt edasi Prantsusmaale viimasele suuremale õppusele ... Sügisilmad on tormised olnud, nii et oleme saanud üsna palju ka väntsutada.

Inglismaale sõites on meil plaanis ka

vesikirja saatmine lainetesse :) ...

Kuidas teil seal ka läheb, mis uudist ja põnevat toimunud?

Eks suhtleme varsti jälle (vastavalt võimalustele), olete meil meeles! Olge meid oodates tugevad ning kannatlikud :)

Ilusat sügist!

Indrek

(Kunda linna sõpruslaeva Tasuja komandör Indrek Vinkel – toim)
23. septembril 2011

Õpetaja Elle Kellukese lasteaiast – Aasta Õpetaja 2011 kandidaat lasteaedade arvestuses

2004. aasta sügisest töötab Kunda Kellukese lasteaias liikumisõpetajana noor, andekas ja tõeliselt lastesõbralik õpetaja – Elle Türkel. Ta on oma tegevuses lähtunud lasteaias missioonist toetada last tema arengus ainulaadseks ennast ja teisi austavaks õnnelikuks ja iseseisvaks isiksuseks. Õpetaja tegevused on alati olnud lapsest lähtuvad, mitmekülgsed ja huvitavad. Elle on enda ümber loonud laste arengut soodustava ja turvalise keskkonna. Tema tegevused on alati läbimõeldud, lastele huvitavad ja laste füüsilist arengut toetavad.

Lapsed on Elle sõbrad ka väljaspool tema tööd. Lasteaia majas liikudes on tunda õpetaja Elle populaarsust, ükskõik kus Elle liigub, on lapsed alati tema ümber.

Kõrgema hariduse omandas Elle Tallinna ülikooli Rakvere kolledžis 2006. aastal. Ülikooli lõpetamisele järgnevatel aastatel on ta pidevalt olnud huvitatud enesetäiendamiseist nii koolituste, kirjanduse kui ka teiste õpetajate kogemuste näol. Elle on omandanud ka mentorikutse ja täiendanud end sel alal. Ta on olnud mentoriks noortele õpetajatele, väites alati, et saab ka ise sellest suure kogemuse ja õpib midagi uut.

Alates 2011. aasta jaanuarist on Elle atesteeritud vanemõpetajaks.

Õpetaja Elle Türkel on aktiivne ja innovaatiline. Oma teojõulise tegevusega on ta kaasa löönud ka asutuse arendustegevuses, osaledes sisehindamis-, kultuuri- ja terviseenduse töörühmades ning juhtides ise arengukava töörühma. Eriti suurt initsiatiivi on ta näidanud nii personalile, lastevanematele kui lastele tervislike eluviise ja sporti propageerides.

Elle ei mõtle kunagi, et tööaeg on läbi, kui vaja, võib ta oma töö huvides olla väljas ka hilisõhtuni ja vabadel päevadel, küsimata selle eest lisatasu või -tunde.

Nii omaalgatuslikult kui ka teiste

Õpetaja Elle Pipina (foto lasteaia fotokogust)

algatust toetades on ta olnud osaline erinevate ühisürituste läbiviimisel.

Ellet on tunnustatud direktori käskkirjaga mitmeid kordi, samuti on ta pälvinud tunnustust lasteaias korraldataval igaaastasel parima õpetaja valimisel.

Õeldakse: kes teeb, see jõuab. Elle jõuab.

Ta osaleb Kunda linna volikogu kultuurikomisjoni töös ja on aktiivne Kunda linna klubi tantsuringi juhina.

Kahel korral on õpetaja Elle

Türkel olnud maakonna alushariduse konverentsi moderaatoriks ja kolmel korral esinejaks.

Armastus oma töö vastu ja lastesõbralikkus on Ellest teinud õpetaja, kellest unistavad kõik lapsed.

Elle Türkel on vääriline Lääne-Virumaa Aasta Õpetaja kandidaat.

Oleks meil rohkem selliseid õpetajaid!

Tatjana Vallaste
Lasteaia direktor

LÜHIDALT

TAGASIVAADE MÖÖDUNUD ÕPPEAASTALE

2010/2011 õppeaasta tulemused olid järgmised:

Õppeaasta lõpetas hindega “5” 20 õpilast, “4 ja 5” oli 86 õpilasel ning puudulikud hinded 0lid 30 õpilasel. Täiendavat õppetööd ei sooritanud 5 õpilast, kes jäeti õppenõukogu otsusega klassikursust kordama.

Põhikooli lõpetas 40 õpilast (9. abc klass). Põhikooli lõpetanud jätkasid oma edasist haridusteed meie oma koolis, Rakvere ametikoolis, Rakvere reaalgümnaasiumis, Tallinnas, Noarootsis, Sillamäel.

Gümnaasiumi lõpetas 19 õpilast. Kuldmedaliga lõpetas Kunda ühisgümnaasiumi SILVIA SÜDA, hõbemedalit väärtsid KSENJA RUŽEVITŠ ja MARIS TALTS. Parimad riigieksamitulemused saavutas KÄRT LINDLO – keskmise riigieksamipunktide summaga 92.

Parimad riigieksamitulemused, alates 80 punktist, olid 15 õpilasel: ALEKSANDR GOLUBEV – eesti ja inglise keel (õpetajad Vanatoa ja Laaneste); ANDREAS PIKKI – eesti keel; ANTON IZJUMOV – vene keel (õpetaja Klimenko); ELINA TANDER – vene keel; JAANA SKVORTSOVA – eesti ja vene keel; JANA KÜTT – eesti keel ja ühiskonnaõpetus (õpetaja A. Koks); KATRIN PAGAR – eesti keel ja ühiskonnaõpetus; KSENJA

RUŽEVITŠ – eesti keel; KÄRT LINDLO – eesti keel, ühiskonnaõpetus, inglise keel, matemaatika (õpetaja Kuhlberg); LIISA TULVIK – geograafia (õpetaja Oll); MARIS TALTS – ühiskonnaõpetus; MARLEN UTSAR – eesti ja inglise keel, ühiskonnaõpetus; SANDRA SÜDA – eesti keel; SILVIA SÜDA – eesti ja inglise keel, ühiskonnaõpetus, geograafia; TIMO KORV – eesti ja inglise keel, ühiskonnaõpetus, geograafia.

Enamik gümnaasiumi lõpetanutest jätkavad oma haridusteed vabariigi erinevates kõrgkoolides.

A I N E O L Ü M P I A A D I D E TUBLIMAD: LIISI UUSKÜLA – matemaatika aineolümpiaadi I koht (õpetaja Utsar); KIRKE LINDLO – eesti keele aineolümpiaadi III koht (õpetaja Veski); LAURA RANDVER – eesti keele aineolümpiaadi II koht (õpetaja Vanatoa); SILVIA SÜDA – eesti keele aineolümpiaadi III koht (õpetaja Vanatoa); RAUL PALK – geograafia aineolümpiaadi II koht (õpetaja Palk); ILJA TRETJAKOV – vene keele aineolümpiaadi I koht maakonnas ja vabariigis (õpetaja Klimenko).

Kunda ühisgümnaasium on hea kool. Riigieksamitulemuste arvestuses olime vabariigis 39. kohal ning eesti keele eksamitulemuste arvestuses 8. kohal.

Meelike Abroi, õppealajuhataja

Mõeldes tuurile Lõuna-Eesti noortekeskustesse, lisaks Euroopa vabatahtliku tegevuse aastale

Septembri viimastel päevadel külastasid Lääne-Virumaa noorsootöötajad Lõuna-Eesti noortekeskuseid. Eesmärgiks oli tutvuda sealsete keskuste igapäevaelu ja tegemistega ning otsida koostööks võimalusi. Valik noortekeskustest oli tehtud Euroopa sotsiaalfondi toetusel hiljuti remonditud hoonete seast – Kuremaa, Põltsamaa, Põlva, Kanepi, Rõuge, Meremäe, Veriora ja Räpina. Kõik majad olid kaunid ja omapärased. Erinevused olid kasutusfunktsioonides, sest paikkonniti erinevad noorte vajadused. Suuri üllatusi ei olnud – on ju ka meie maakonnas paljud noortekeskused tehtud korda Euroopa fondide toetusel.

Tähelepanu äratas ja mõtlema pani hoopis see, milline on kogukonna

suhtumine noortesse. Täiskasvanud pakuvad tuge igal sammul - vabatahtlikena juhendavad huviringe, kirjutavad koos noortega projekte ja korraldavad üritusi ning kohalikud ettevõtted ja eraisikud aitavad materiaalselt (loe: naturaalmajanduslikult). Paljudel täiskasvanutel on mõni hobi või teadmised millestki erilisest ning seda tutvustatakse ja jagatakse ka suuremale ringkonnale. Kõik see toimub vabatahtlikult, vaid rõõmu eest oma kogukonda tugeva ja tegusana hoida.

Hea lehelugeja! Ka Sinul on ju mõni huvitav hobi, mida teistele tutvustada? Kas soovid jagada oma oskusi, teadmisi või kogemusi vabatahtlikuna? Andke julgesti teada!

Helen Jagant, noortejuht

Euroopa vabatahtliku tegevuse aasta Eestis

Vabatahtlik tegevus on oma aja, energia või oskuste pakkumine vabast tahtest ja tasu saamata. Vabatahtlikud aitavad teisi või tegutsevad peamiselt avalikes huvides ja ühiskonna heaks. Oma pereliikmete abistamist ei loeta vabatahtlikuks tegevuseks. Vabatahtlikud panustavad enim heategevusse, keskkonnakaitseks, kohaliku elu edendamisse ja loomakaitseks. Samas on Eestis märkimisväärselt suur hulk inimesi, kes on küll osalenud näiteks päästetöödel, hoolekogude töös, talgutel, kampaaniate korraldamisel, kuid ei teadvusta nimetatud

tegevusi vabatahtliku tegevusena. Koos nendega võib öelda, et peaaegu pool Eesti elanikkonnast on tegutsenud aasta jooksul vähemalt korra vabatahtlikuna. Samas on aga siiski üldine teadlikkus vabatahtlikust tegevusest suhteliselt madal. Seetõttu on Euroopa aasta tegevused suunatud eelkõige üldise teadlikkuse tõstmiseks vabatahtlikust tegevusest, selle väärtustest ja vabatahtlikuna tegutsemine võimalustest. Vabatahtlik tegevus on üks olulisim kodanikuaktiivsuse väljund.

Väljavõte siseministeeriumi kodulehelt

Energiasäästu teabepäev

SA Kredex ja Kunda linnavalitsus korraldavad energiasäästualase teabepäeva.

Kuidas kasutada senisest poole vähem soojust tavalises kortermajas? Mida tähendab kortermaja kompleksne renoveerimine? Mida teha hoone välispiiretega (seinad, aknad, pööning)? Kuidas küttesüsteem aitab soojust säästa? Mida tähendab individuaalne soojuse arvestamine korteri kaupa? Miks õhuvahetus korteris on tähtis? Kuidas korterist väljuvast saastunud

õhust hinnaline soojus majja tagasi tuua? Millised on SA KredEx toetused eelnevate küsimuste lahendamisel.

Eeltoodud küsimused saavad vastused, kui osaled Kunda LV ja SA KredEx poolt korraldataval teabekoosolekul korteriomanikele **Kundas 9. novembril kell 18.00 Kunda linnavalitsuses.**

Ettekandega esineb Aare Vabamägi, kes on SA KredEx poolt nimetatud korteriühistute nõustaja Virumaal.

Allikas: Kunda LV

Lugu naisest, kes julges ...

Kunda muuseumis Valdese kirjanduskohvikus

Pariisis Montmartre’il asuva postitõlla lõpp-peatuses ootas Aurore’i Jules Sandeau sõber, juuratudeng Felix Pyat. Kell oli seitse õhtul.

Esimese asjana reisijate saabumisel nägi Pyat, kuidas tõllakatuse alt pisteti välja pea nagu hüpnukukk mängutoosist. “Tal oli ploomikarva karakullmüts ja juuksed lokkis nagu inglil. Silmad särasid taevalikult nagu kaks musta kalliskivi, siis veel kullinina ja kirsspunased huuled. Ta kõhetut keha kattis tressidega poola palitu, jalas olid pikad liibuvad meestepüksid ja tuttidega saapad, mille sääreotsad olid südamekujuliselt kaarjaks lõigatud.” See rabav, poisilik olend hüüatas: “Ma olen siin, mina olengi Aurore!”

See oli Aurore Dudevant (1804–1876), tulevane George Sand, ligikaudu seitsmekümne raamatu autor, tuntud ja kuulus. Nii nägi välja tema saabumine Pariisi ... (Ståhlberg, Knut. 2000. “Armastajate aeg Pariisis. George Sand. Elulugu.” Kunst, Tallinn 2000, lk 28).

Fragment 1838 Delacroix’i poolt loodud maalist, mille originaalil oli George Sand koos Frédéric Chopiniga (maal lõigati pooleks, kui Sand ja Chopin olid lahku läinud)

George Sandis (kelle tegelik nimi ei olnud George Sand, vaid Amandine Lucile Aurore Dupin) oli jooni nii kuninglikust-aristokraatlikust kui ka lihtsast proletaarsest päritolust. Tema isapoolne vanavanavanaema oli krahvinna Maria Aurora von Königsmarck, kuulus naine, kelle võrgutava ilu eest oli pagenud Rootsi kuningas ja kelle hilisemast kooselust Poola kuningaga sündis poeg Moritz – Aurore Dupini vanavanaisa. Aurore’i isa, Maurice Dupin, oli Napoleoni armee ohvitser, ning ema, Antoinette Victoire-Sophie Delaborde, kelle isa oli linnukaupmees (hiljem kohvikupidaja) ning ema “tantsijanna”.

Aurore sündis Pariisis, aga kasvas üles maal. Isa suri, kui ta oli nelja-aastane ning vanaema võttis tüdruku enda juurde Nohant’i lossi (paika, kus George Sand hilisemas elus paljud oma raamatud kirjutas ning kuulsaid sõpru võõrustas). Vanaema ei pidanud Aurore’i ema eeskuju sobilikuks noorele

tüdrukule, nii et ta koliti Pariisi. Kokku olid põrganud kaks erinevat maailma: ema – kerge ja lõbus – ning vanaema – range – ellusuhtumine, väikese tüdruku südamesse jäi sellest sügav jälg.

Elul Nohant’is olid ka helged küljed. Samal ajal, kui vanaema liikus aristokraatlikes salongides – ümbruskonnas oli palju mõisaid ja losse –, mängis Aurore talulastega, käis nendega koos karjas, ronis üle aedade ja elas tõelist maaelu. Tütarlaps oli tulvil elurõõmu, rohkem, kui vanaema taluda suutis.

11-aastaselt pandi ta augustiinlaste kloostrikooli (see oli kõige aristokraatlikum internaatkool Pariisis ja seda pidasid inglise nunnad). Koolis tegi Aurore kõigepealt elu kibedaks inglise nunnadel ning seejärel sukeldus õhinal religioossesse müstikasse, mispeale vanaema ta kloostrikoolist ära võttis.

Abikaasa Casimir käis jahil, jõi pisut liiga palju, ega teinud mingit saladust ka sellest, et magas vahel meelsasti ühe kui teise teenijatüdrukuga. Ta tegi küll kõik, et ka naise meele järgi olla, aga oli ilmne, et see ei olnud enam õige abielu. Aurore oli küll abieluga kohanenud, kuid tema romantilised unistused polnud täitunud. Ta ei olnud veel George Sandiks saanud, aga juba elas ta mingis teises maailmas.

Aurore oli ema ja abikaasa, aga ta tundis, et tema kui isiksus hääbub. Ta oli küll endistviisi Aurore Dudevant, aga ta polnud enam nõus talle määratud osaga elus ning tahtis elada omaenese elu, mitte sõltuda kellestki teisest.

4. jaanuaril 1831 reisis Aurore üksipäini Pariisi. Ta oli 27-aastane.

Hiljem, et minevikuga lõplikult arved klaarida, astus ta läbirääkimistesse oma abikaasa Casimiriga, et lahutuse osas kokkuleppele jõuda. Mees ei olnud nõus ning seetõttu käidi pikalt kohut. George Sandi esindas andekas advokaat Michel de Bourges (kellega Sand mingi aja ka koos elas). Advokaat pidas veenva kaitsekõne ning kohus langetas otsuse, mille kohaselt jäi Sandile nii Nohant kui ka mõlema lapse eest hoolitsemine. Ta oli saanud, mida soovis.

Aurore oli väikest kasvu, pikkust kõigest 158 sentimeetrit. Hallis mantlis ning sama värvi vesti ja pükstega nägi ta välja nagu iga teinegi Ladina kvartali nooruke üliõpilane. Ta soetas endale ka paari säärsaapaid ja kõrge kaabu, milles ta nägi välja nagu tõeline väike härrasmees. Nii oli mugav ja nii oli odavam kui kõik need pitsid-satsid, mida naised kandma pidid. Lisaks armastas ning ka julges ta avalikult sigarit suitsetada.

Teater oli Pariisis uute ideede peamiseks lahinguväljaks. Sealt kandusid need ajakirjandusse ja algatasid uusi kirjanduslikke ja poliitilisi voolusid. Oli iseenesest mõistetav, et Aurore sellest kõigest osa võttis, kuigi naistel ei sobinud üksi väljas käia ja Pariisi teatrites olid naiste jaoks rõdul eraldi kohad, parterikohtadele neil õigust polnud. Põrand oli ette nähtud meestele ja ergutajatele, aga Aurore viibis nooreks üliõpilaseks maskeerituna otse möllu keskpunktis. Tema väike ja habras kogu oli küll teatavaks

George Sand kandis lisaks nimele ka meesteriideid, mis hämmastas ja pahandas ühiskonda. Sandi enese sõnul aitas meesterietus aga varjata tema häbelikkust ja ebakindlust suures seltskonnas. Üldsuse jaoks oli šokeeriv, et ta julges naisena teha seda, mida mehed kõhklematult tegid. **Ta oli George Sand – naine, kes julges!** George Sand on naine, kes elas oma elu nagu romaanis, kus lisaks peategelasele on osatäitjaks tema ajastu – romantismi kuldajastu Prantsusmaal –, samuti selle aja inimesed, nende ideed ja lootused. Tema elu raamisid sõbrad ja lähedased – tegelased, kes juba oma kultuuriloolise olulisuse või tähenduse tõttu meile pisut muinasjutulisena tunduvad. George Sandi elu kulges kõrvuti selliste suurkujudega, nagu Eugène Delacroix, Franz Liszt, Prosper Mérimée, Honoré de Balzac, Charles Baudelaire, Gustave Flaubert, Stendhal, Victor Hugo, Alexandre Dumas, Alfred de Musset, Frédéric Chopin jne. Milline seltskond! Prantsuse parnass, lisaks heliloojad, muusikud, maalikunstnikud ning teised. Ja aeg – mil kõik oli alles ees ... George Sandil oli romantiline armastuslugu Alfred de Musset’ ja Frederik Chopiniga. Ta oli naine, kes elas armastuse nimel ja astus välja naise õiguse eest olla armastuses võrdväärne partner.

Alfred de Musset joonistus George Sandist (1833)

miinuseks, aga suuremad ja tugevamad kaaslased olid alati käepärast, et ära hoida vägivalda.

Oma uues elus oli Aurore õnnelik. Ta võis liikuda Pariisis iga ilmaga ja teha avastusretki suurlinnas, ilma et ta kellelegi millegi kohta aru oleks pidanud andma või et keegi oleks talle näpuga näidanud. Ta oli vaba ja otsustas elada niisama vabalt nagu mehedki ning kasutada meestega samu õigusi. Siiski ei olnud Pariis kuigi heatahtlik noore naise vastu, kes tahtis kirjanikuks saada või endale ise elatist teenida. Esimese kirjutamisväljundi leidis Aurore väikese satiirilise lehe “Le Figaro” juures. Aurore liitus noorte lehemeestega, olles seltskonnas ainsaks naiseks. Ta oli rahul, kuigi teenis madalaimat mõeldavaist honoraridest.

Noore naise ilukirjandusliku loomingu autorlusega oli tollel ajal aga eriti keeruline lugu. Ühel külaskäigul meheema paruness Dudevant’i juurde küsis viimane Aurore’ilt, kas vastab tõe, et ta kavatseb raamatuid kirjutada ja kaanele oma nime trükkida. Vana daam oli mures ja hirmul, et trükipressi alt läbikäimine võib nende nime määrida. Aurore aga elas ja töötas koos oma armastatu Jules Sandeauga ning kõik, mida nad ühiselt kirjutasid ilmus esialgu mehe nime all. Raamat “Rose ja Blanche” ilmus Aurore ja Jules’i ühise nime J. Sandi all. Järgmise raamatu “Indiana” kirjutas Aurore juba

Prantsuse akadeemias oli kaalumisel, kas anda George Sandile oma suur kahekümne tuhande frangine auhind (mis oli märkimisväärne summa). Koosolekul, kus seda arutati, oli enamik liikmetest selle vastu ja George Sand jäi auhinnast ilma. Keiser otsustas talle omalt poolt kompensatsiooniks sama suure summa määrata. Aga seda George Sand ei tahtnud. Ta ei nõustunud ka sellega, et ta võis auhinna asemel saada koha akadeemias. Ükski naine polnud varem sinna pääsenud. Aga taas vastas George Sand eitavalt. Tema arvates oli akadeemia vanameelne ega seisnud aja nõuete kõrgusel.

George Sandi elust on loodud filme, kirjutatud uurimistöid ning loodud ilukirjanduslikke teoseid. Ta ise kirjutas ligemale 70 romaani, paarkümmend näidendit, lugematul hulgal kirju, artikleid ja novelle.

üksi. Jules Sandeau, kes kirjutamisest osa ei võtnud, ei soovinud oma nime raamatu autorina näha, kirjastaja aga kinnitas, et naisenimi teose autorina ei läheks läbi. Pikema arupidamise järel jõuti kompromissini – kasutada G. Sandi nime. Nii jäi Sand alles, aga eesnimetäheks oli G, mis tulenes juba George’ist.

George Sand oli sündinud ja tema uuel raamatul oli kohe edu.

Tal oli oma kaasajale tohutu mõju, kuid tema mõjukus ei olnud eeskätt kirjanduslikku laadi. Ta oli võidelnud naiste õiguste eest naiseks

jääda ühiskonnas, mis polnud loodud naiste tarvis. Ta ei loonud ühtki emantsipatsiooniteooriat, aga ta oli ise selle näidiseksplar.

Tänapäeva ühiskond oli tollel ajal alles kujunemisjärgus. Sandil ei õnnestunud naise vabanemist näha. Aga ta kuulutas ette moodsa naise ilmumise. Ta lõi vabaduse iseendale ja võitis või võttis õiguse armastada ja kirjutada, hoolimata konventsioonidest ja ühiskonna poolt kehtestatud reeglitest. Ta julges olla naine ning julges oma naiselikkuse eest mehe kombel välja astuda.

Kasutatud allikad:
Ståhlberg, Knut. 2000. Armastajate aeg Pariisis. George Sand. Elulugu. Kunst, Tallinn 2000.
Brunel, Pierre. 2001. George Sand ja Frédéric Chopin. Vastandite kirg. Olion, Tallinn 2001.
Duncker, Dora. 2002. George Sand: lugu kirest. Kuldsulg, Tallinn 2002.
<i>Illustratsioonid veebist.</i>
Allikate alusel pani kirja Ebe Pilt

Valdese Kirjanduskohvik

Laupäeval, 5. novembril 2011 algusega kell 18 toimub Kunda muuseumis Valdese-nimelises kirjanduskohvikus George Sandile – kuulsale ja kirklikule, androgüünsele prantsuse kirjanikule – pühendatud lugemisõhtu:

Lugu naisest, kes julges ...

American Drama Group Europe Kundas

*Oscar Wilde: “I love acting. It is so much more real than life ...”

KUTSE TEATRIETENDUSELE

25. novembril 2011 on Kunda linna klubis etendust andmas American Drama Group Europe.

Etendamisele tuleb Charles Dickens'i novelli järgi Paul Stebbingsi ja Phil Smithi poolt kohandatud etendus “David Copperfield”.

Etendus algab 19.00 ning maksab 7 eurot.

Kuna kohtade arv on piiratud, siis palume esimesel võimalusel

osalemissoovist ning broneeritavast kohtade arvust teada anda e-posti aadressil: anneliisilaaneste@gmail.com või telefonitsi: 56 383 743.

KÕIK ON VÄGA OODATUD!

*Oscar Wilde: “Armastan näitlemist. See on ehedam kui elu ...”

Kunda Mälumänguklubi

Mälumängusari sai alguse

Kokku osales 6 neljaliikmelist võistkonda. Kuigi mäng algas piirivalvurite esimese küsimustevooru võiduga, suutsid naabrid Viru-Nigulast peale teist vooru edu sisse teha ning seda lõpuni suurendada.

Seekordse auhinnavalua kattis ettevõtte sümbollikaga suveniiride näol Rakvere lihakombinaat. Lisaks said kolm esimest võistkonda traditsiooniliselt võimaluse külastada priitl Kunda spordikeskuse ujulat.

Käesolev hooaeg erineb eelnevatest selle poolest, et mängu viivad läbi osalevad võistkonnad. Kui eelnevatel aastatel vedasid ettevõtmist Uno Trumm, Heldur Lahne ja Kaido Veski, siis alates järgmisest osavõistlusest mängivad nad ka ise ning

aitavad vajadusel pelgalt tehniliste küsimuste lahendamisel.

“Mis seal salata, eks see soov ka ise pisut pead murda on kripeldanud algusest peale. Praeguseks on mängud ehk juba nii palju käima tõmmatud, et asi hakkab oma elu elama ja meie võime rahulikult võistlejatena kohad sisse võtta,” arvas üks senine peakorraldaja Kaido Veski.

Kunda mälumängud toimuvad oktoobrist aprillini, iga kuu teisel neljapäeval algusega 19.00 Kundas Saarepiiga kohvikus. Järgmine mäng toimub 10. novembril. Täpsem info veebilehelt www.veski.ee.

Allikas: Kohaliku info keskus: <http://www.kohalik.info/>

HARRASTAJAD LIIKUMA!

Tamsalu AO Suusaklubi ja Lääne-Virumaa spordiliidu koostöös saab alguse maakonna täiskasvanutele mõeldud harrastusspordi sari “Harrastajad liikuma”

Projekti “Harrastajad liikuma” eesmärk on innustada maakonna täiskasvanuid regulaarselt liikuma ning tutvustada suusatamist, kui ühte harrastamise võimalust. Projekti läbiviijaks on Kaili Sirge Tamsalu AO suusaklubist.

Tegemist on täiskasvanutele mõeldud harrastusspordi projektiga. Projektis osalemiseks ei ole oluline harrastaja eelnev spordikogemus. Tähtis on julgus ja soov osaleda treeningrühmas ning treeneri nõuandeid kuulda.

Projekti kestus on 17 nädalat. Esimene osa projektist käivitub 1. novembril 2011 ja hõlmab nädalaid 44.-52. Teine osa käivitub 3. jaanuaril 2012 ja hõlmab nädalaid 1.-8. Projekti jooksul treenivad harrastajad ühiselt 2-3 korda nädalas esialgu Rakveres, Tapal või Tamsalus. Praktilisi treeninguid toetavad loengud, kus astuvad üles ülikoolide lektorid.

Kuna tegemist on pilootprojektiga, on treeningutel osalemine harrastajale tasuta. Tasuda tuleb stardimaksud

maratonidele (kui on soov end proovile panna) ning lisatreeningutega seonduvad ujulapiletid vms. Oslejate käimiskordade üle peab projektijuht arvestust. Kui kuus on keskmiselt 9 treeningkorda, siis 6 treeningul osalemine annab õiguse hüvedele, milleks on tasuta loengud ja/või transport Tartu maratonile.

Esimese kahe nädala treeningute toimumisajad on:

1. november 2011 kell 18 Tamsalus, kogunemine Tamsalu spordihoones parklas
3. november 2011 kell 19 Rakveres, kogunemine Palermo terviseradade tammikupoolses parklas.
8. november 2011 kell 19 Rakveres, Palermos
10. november 2011 kell 18 Tamsalus.

Kui leidub huvilisi eestvedajaid, saame kasvatada maakonna harrastajate liikumisprojekti ka teistele aladele. Maakonnas on väga head ja lihtsalt kasutatavad võimalused jalgrattale, rulluisudele, jooksmisele. Oluline on, et täiskasvanu leiaks endas julguse ja tahtmise kodust välja tulla ja oma tervise eest hoolitseda.

Allikas: Lääne-Virumaa spordiliit

Rahvusvaheline Olümpiakomitee avas Sport Kõigile liikumise rubriigi, kus on võimalik tutvuda liikumisharrastuse arengutega globaalsel tasandil. Vt <http://www.olympic.org/sport-for-all>.

Allikas: Lääne-Virumaa spordiliit

KAS KUNDA ON FOTOGEENILINE?

Intervjuu Jaanus Pritsuga ehk looduses fotoaparaadiga

* Kus ja millal Sinu fotograafiakirg alguse sai? Kuidas Sa pildistama õppisid?

JP: Fotokirg tabas mind umbes kolm ja pool aastat tagasi. Olin enesele just Nikoni D40 kaamera ostanud ning läksin sellega isaga koos metsa – isa jahile, mina fotojahile. Olen iseõppija ja õppida on veel oi-oi kui palju ...

* Kas fotograafia puhul on hea tulemini jõudmine seotud pigem ande või järjepideva raske tööga?

JP: Ande kohta ma ei oska öelda, kuid mul on välja kujunenud nn katse-eksituse meetodil töötamine. Pean hoollega mustandite kausta, õpin tehtud vigadest, vaatan ja mõtlen, mis ja miks nässu läks. Analüüsin ka nn fotovalanguid ning võrdlen. Kogemuste abil jõuab lõpuks ka heade tulemiteni.

* Kas Sul on fotograafias eeskujusid?

JP: Eeskujuks on tuntud loodusfotograaf Sven Zacek, samuti raadiohääli Alari Kivisaar. Nende töid on huvitav uurida ning neist ka õppida (kompositsiooni näiteks).

* Milline oli Sinu esimene kaamera? Millega teed pilte praegu?

JP: Esimene kaamera oli Smena 8m, pärast seda tuli Zenit E – see oli juba peegelkaamera. Seejärel oli fotode tegemises pikk-pikk vahe, käisin sõjaväes, abiellusin ... st elu tuli vahele (*naerab*) ...

Nüüd olen olnud truu Nikonile. Hetkel kasutan Nikon D2X-i ja Nikon D200-t. Kaamerat pean tarbesemeks, on väheoluline, millise firma fotoaparaati kasutad, oluline on, et õpid oma kaamerat tundma, nii et oskad sellega ümber käia.

* Kas fotograafia on Su jaoks hobi või on sellest kujunenud elustiil? Hetkel defineerid end huvifotograafina, kas aga fotograafiast võiks kunagi saada ka Sinu põhitöö või hoiad pigem töö ja hobi lahus?

JP: Hoian hobi tööst ja muust elust lahus. See on minu vaba aja armastus.

* Kas oled kunagi tundnud nn fotograafiakriisi, mil võiksid loobuda praegusest hobist ja teha midagi hoopis muud?

JP: Tüdimust pole ma veel tundnud. Fotoaparaat on mu jaoks kui hea sõber, kes ootab ja on alati valmis hetkeks, kui on võimalik koos loodusesse fotojahile minna. Heast sõbrast ei saa loobuda.

* Kui Sa fotograafiaga ei tegeleks, mida Sa siis teeksid?

JP: Olen kunagi mudelismiga tegelenud, II maailmasõjast makette loonud. Kunagi ehitasin akvaariumi ning pidasin kalu ... Olen igasuguseid kiiksuga asju teinud. Nüüd aga olen tõesti fotograafiale keskendunud.

* Mis on pildi tegemise juures Sinu jaoks kõige olulisem? Mis teeb pildist hea pildi?

JP: Oluline on fotograafi nägemus, iga pilt peab jutustama mingit lugu. Lisaks on oluline laskuda pildistatavaga samale tasandile – seenega seene tasandile, rohuliblega rohulible tasandile.

* Kas Sa järeltöötled oma fotosid? Kuidas Sa piltide järeltöötlemissse üldiselt suhtud?

JP: Järeltöötlén, st korrigeerin valgust ja värve minimaalselt, sest üldiselt ma suuri parandusi-korrektuure ei poolda.

2. novembrist kuni 7. detsembrini 2011 on Kunda linna klubis avatud Jaanus Pritsu fotode näitus “Looduse ilu”

Fotode autor Jaanus Prits. Fotod ülalt alla: 1. Kunda panorama merelt; 2. Pääsuke – Eesti rahvuslind; 3. Harakas Siberi külas mõtlemas; – kust leida midagi ilusat ja läikivat :) 4. Küll ma olen ilus! Jaanuse lemmik – jäälind; 5. Sügise tulek Kunda parki

Kunda noortemajas tegutseb fotoring!

Oodatud on kõik fotograafia- ja loodushuvilised (alates 10st eluaastast), kes soovivad asjaarmastajana fotograafiast rohkem teada saada ja oma pildistamisioskusi lihvida. Eeldame fotoaparaadi olemasolu – profikaamera pole tingimata vajalik, piisab “seebikarist”. Juhendab Jaanus Prits. Fotoring on osalejatele TASUTA! Täpsem info e-posti aadressil: noortemaja@kunda.ee

* Kui peaksid algajale fotograafile nõu andma, nii et võiksid anda ühe soovitus, mida kindlasti tuleks jälgida, et head pilti teha, ning ühe soovitus, millisest veast tuleks kindlasti hoiduda, siis millised need soovitusel oleksid?

JP: Soovitan enne mõelda ja siis pildistada, hoiduda tuleks teiste ideede varastamisest.

* Kuidas Sulle sügis meeldib? Milline aasta-aeg on loodusfotograafi jaoks parim?

JP: Sügis on ilus ja värviline – värvid tuleb ainult üles leida. Isegi pimeduses on sügistoonid huvitavad, lisaks müristamised, välgud, vikerkaared. Aga üldiselt on mu jaoks kõik aastaajad huvitavad, igal aastaajal on omad plussid-miinusel.

* Mida oled sel sügisel fotole püüdnud, millest looduses viibides elamuse saanud?

JP: Sügis alles algas, jõuab veel elamusi püüda. Las vahel ja kõik muu muutub veel värvilisemaks.

* Kirjelda palun oma fotoretiki loodusesse: kuidas valmistud, kuidas aja ning koha valid jne?

JP: Kõigepealt käin luurel, vaatan jälgi ja muid loodusmärke – sõidan ringi ja jätan huvitavad kohad meelde. Seejärel pakin telgid ja kõik muu vajaliku kokku, valmistan fotoaparaadid ette jne.

Fotojahile lähen alati vara-varahommikul – sean telgi üles ning jään ootama, vahel passin terve päeva ja ei näe kedagi. Öö peale ei ole mina küll jäänud, kuid sedagi tehakse. Jätkan ootamist järgmisel korral. Ooteajal vestan või teen midagi muud. Igav ei ole kunagi.

* Kuidas Sa fotokonkurssidel osalemisesse suhtud?

JP: On konkursse, kus pole mõtet osaleda, sest uuel tulijal pole nagunii sellesse ringi võimalik pääseda. Mõnel väikesel konkursil aga olen ikka osalenud, kui mul on olnud foto, mis sobib. Viimati saatsin oma töö konkursile “Suitsupääsuke – Aasta lind 2011.”

* Milline on Sinu enese jaoks kõige väärtuslikum foto Su loodusfotokogus?

JP: Kõik pildid on olulised, aga mul on tõesti olemas ka lemmikfoto jäälinnust – meie vete pärlist, pisikesest ja kiirest, keda on väga raske pildile püüda. Ilus lind!

* Sügisel alustasid fotograafiaringi juhendamist Kunda noortemajas? Mida pead selle ringi eesmärgiks, mida sellest ise kõige enam ootad?

JP: Alustasime septembri alguses ja huvilisi on. Ootan ja loodan, et tekitame sellega fotograafiahuvi laiemalt. Lähitulevikus on mul plaanis lastega rabasse minna, et sügisvärve rabas pildistada.

* Kas Kunda on fotogeenniline?

JP: Kindlasti on, ilu tuleb lihtsalt märgata. Lemmikpaigad on siin mu jaoks Kunda park ning ka tammipealne. Lisaks on mul unistus, et kunagi saaksin tehase korstna otsast teha panoraamfoto Kundast, linna asupaik ja asend tervikuna on selleks ideaalsed.

Mõtted pani kirja Ebe Pilt

MAAILMA SÜDAMEPÄEVAST JA TORE-st

Veebifoto

Koolinoortele on üle vabariigi loodud palju erinevaid huvialaringe. Tegutsevad kunstiringid, laulu-, tantsu-, näite- ja spordiringid, koos käivad skaudid jne jne. Aga selliseid, mis aitaks noorel iseennast rohkem tundma õppida ja selle kaudu teisi paremini mõista, olla sallivam, rõõmsam, ennast usaldavam, armastavam, elu ja maailma laiemalt mõistvam – selliseid on vist kaunis vähe. Üks selline organisatsioon on kindlasti TORE ehk Tugiõpilaste Oma Ring Eestis, kelle liikmeid kutsutakse torekateks (vt internetis tore.ee). TORE maskott on punane relevant Torevants.

Meie koolis on torekad tegutsenud juba aastaid, ainsana maakonnas nii pikalt. Kevadel lõpetasid gümnaasiumi meie kõige staažikamad torekad, kes alustasid 6. klassist.

Meie koolis elab ka meie oma suur punane Torevants, kes käib aeg-ajalt algklasside juures “vantsi jooksmas” – lastega mängimas, kallistusi ja paisid saamas ja jagamas.

Paar aastat tagasi TORE laienemis-koolitusel osales koos Kunda kooli õpilastega ka 4 Uhtna ja 4 Aluvere noort. Sel kevadel viisime sama koolituse läbi oma põhikooli õpilaste seas. Meil on sel aastal väga vedanud, sest saime juurde teise TORE juhendaja noore energilise sotsiaalpedagoogi Kätlini näol.

Nüüd sügisel on torekate ring taas käima läinud ja üks esimesi asju, mida tegime, oli maailma südamepäeva tähistamine. Südamepäeva korraldatakse rohkem kui sajast riigis iga aasta 29. septembril. Kui üldiselt pööratakse selle

päeva üritustel tähelepanu südamele kui füüsilisele organile, siis torekad lähtuvad südamest kui armastuse, sõpruse, soojuse keskusest.

Koolis oli üles pandud õpilaste tehtud suur uhke plakat, lisaks palju väikesi südameid erinevate tarkusekildude, mõistu- ja õpetlike lugudega. Kooliraadiost tuli päevateemalist muusikat ja 3. vahetunni ajal toimus Torevantsi kalliralli pisematele.

Meie Torevants oli kutsutud ka Uhtna põhikooli, kus ta kallirallitas ja koos kogu kooli pisemate ja suurtega läbi terve koolimaja kahe korruse sabatantsu tantsis, ringmänge mängis ja südamepäevast rääkis. Laste seas oli väga popp pildistamine koos Torevantsiga. Seal ta sai sõbraks kahe 9. klassi õpilasega, keda kutsus enesega koos Rakvere noortemessile TORE-organisatsiooni esindama ... Sinna siis me Torevants läks, aga tagasi seni pole tulnud. Vist leidis endale palju uusi sõpru, keda külastada. Aga küllap ta tuleb, sest teab, et meie kooli kõige pisemad ootavad teda väga. Ja pealegi tunnistas ta mulle paari aasta eest, et kuigi tal on 6 venda Eestimaa eri paigus, kes teda enda juurde kutsuvad, ei taha ta mujal olla kui meie koolis, sest meie koolis on torekad lapsed ja kõige ilusam moto, mida ta kohanud on: ARMASTUST! AUSTUST! ARENGUT!

Lea Metsis

Koolipsühholoog, TORE juhendaja

Milline targa töö keskus võiks tulla Kundasse?

Kaugtöökeskuse mõiste on Eesti inimestele üsna omaks saanud, kuid iga kord kui minult küsitakse, kui palju on Eestis kaugtöökeskusi, satun mingil määral kimbutusse, sest väga raske on määratleda, mis asi on kaugtöökeskus ja seepärast on ka keeruline öelda, palju neid Eestis või maailmas tegutseb.

Tavapärane ettekujutus kaugtöö-keskusest on, et ühes kontoriruumis töötab hulk inimesi arvutitega ja kõik nad töötavad erinevatele ettevõtetele, mis asuvad kuskil kaugel. Keskus pakub inimestele professionaalset töökeskkonda, kiiret ja stabiilset Interneti ning suhtluskeskkonda, millest kodustöötajad sageli puudust tunnevad.

Tegelikkuses päris selliseid keskusi tekkinud ei ole. Ühelt poolt tuleb see ilmselt sellest, et kaugtöö vormis töötavad sagedamini vabakutselised ja mikroettevõtjad. See on iseteadlik rahvas, kes tahab lisaks töö asukohale ja -ajale, ka kolleege valida ja seda kõike võimalikult väikeste kuludega. Ka koostöö teiste oma eriala ettevõtjatega ei tundu atraktiivne, kuna neid tajutakse eelkõige konkurentidena. Seepärast ei saagi enamik vabakutselisi aru, miks nad peaksid mingis keskus töötama. Küll aga võib keskuse kasutamine olla atraktiivne alustavatele ettevõtetele, kelle jaoks on oluline püsikulud madalal hoida ja uusi kontakte saada. Sellist võimalust pakuvad erinevad inkubaatorid.

Töölepingulises suhtes olevad töötajad võivad küll töötada distantsilt lähetuses olles, kliente ja objekte külastades või ka üksikuid kodutööpäevi tehes, kuid tööandja eelistab nende tööaja ja -koha osas siiski kontrolli omada. Kodutööpäevade mõte ongi kontorist ja kolleegidest puhata ning süvenemist nõudvad tööülesanded ära teha, seega ei ole tõenäoline, et seda tehakse kaugtöökeskuses. Iseasi on need kaugtöötajad, kes teevad suurema osa oma tööajast kaugtööd ja kelle tööandja asub tõesti kaugel, nt teises linnas või riigis. Nende jaoks võib olla oluline kodust välja saamine ja teiste omataolistega suhtlemine.

Külade teabodad ja avatud internetipunktid – kaugtöökeskuste eelkäijad. Kaugtöökeskuse idee ei ole iseenesest uus. Mõiste on tulnud eesti keelde ingliskeelsest terminist “telecentre” või ka “telecottage”, mida otse tõlkida ei saa. Kuna mõiste “telework” on eesti keelde tõlgitud “kaugtöö”, siis moodustus mõiste “kaugtöökeskus”. Tegelikkuses ei ole sõnal “tele”, midagi pistmist kaugusega, vaid see viitab infotehnoloogiale. “Telecentre’d” olid ja on ka tänasel päeval paljudes riikides meie mõistes avatud internetipunktid

või ka külade teabetoad, mille peamine eesmärk on pakkuda inimestele võimalust kasutada arvutit ja Interneti ning saada informatsiooni.

Eestis ulatub kaugtöökeskuste eelkäijate ajalugu 1990ndate aastate algusesse, mil liikumine Kodukant selle teemaga tegeles ja asutati Eesti Maarahva Teabetubade Ühing. 1990ndate teises pooles loodi Eestis avatud internetipunktide (AIP) võrgustik raamatukogude juurde SA Vaata Maailma initsiatiivil. Selliseid punkte, kus inimesed saavad arvutit ja Interneti kasutada, on tänasel päeval Eestis üle 500, kuid paljudes on Interneti kiirus madal ning riist- ja tarkvara vananenud kodukontorid on AIPidest mööda läinud.

Satelliitkontorid – levinud kaugtöö-keskuste mudel. Eesti esimene (ametlik) kaugtöökeskus avati 2008. a Hiiumaal Emmastes. Tegemist on ka mujal maailmas levinud satelliitkontori mudeliga, mis sisuliselt on ühe ettevõtte harukontor. Erinevus seisneb selles, et see viiakse mujale piirkonda mitte klientide, vaid sobiva tööjõu pärast. Sarnased keskused tegutsevad Eestis veel Paides, Põlvas, Valgas ja Võrus ning kõigis neis töötavad valdavalt ühe ettevõtte inimesed.

Keskustes tehakse peamiselt telefoni-tööd – võetakse vastu kõnesid ja tehakse kõnesid välja. Tööhõive seisukohalt on kõnekeskused väiksemate linnade ja asulate jaoks hea lahendus, see annab kohalikele inimestele võimaluse tööturul üsna paindlikkus vormis osaleda ka ilma erihariduse ja töökogemuseta. Samas on töö küllaltki raske ja Eesti turg piiratud. Väljavaateid ekspordiks palju ei ole, sest rahvusvahelisel tasemel kipuvad need teenused Aasiasse liikuma, kus on odavam tööjõud ja palju inglise keele oskajaid.

Seega, kui sellistele keskustele panustada, tuleb loota, et telefonitöö kvaliteet tõuseb, et ettevõtted mõtlevad läbi, mida ja kuidas nad telefoni teel müüvad ning et telefonitöö korraldus ja tasustamine oleks inimväärne.

Näiteks Šotimaal Hebriidide saarestikus on kohalik omavalitsus moodustanud sihtasutuse ja meelitab ettevõtete harukontoreid saartele, pakkudes neile tuge sobiliku kontoripinna kujundamisel, tööjõu leidmisel ja koolitamisel. Tingimuseks on aga see, et töö ei tohi olla odav. Saartel on mitmeid kõnekeskusi, kus töötavad oma ala spetsialistid, nt kinnisvara hoolduse ja halduse, Interneti- ja telefoniühenduste klienditoe jm alal.

Paindlikud jagatud kontorid ja inkubaatorid. Tänapäeval tähendab kaugtöö mitte niivõrd kodus töötamist, vaid

pigem mobiilset töötamist. Paljud mobiilsed töötajad on rahvusvaheliste firmade esindajad, kes uutele turgudele minekul vajavad mõistlike kuludega, paindlikku ja kasutusvalmis kontorilahendust. Sellist teenust pakub teiste kõrval rahvusvaheline firma Regus, kellel on 1100 keskust 500 erinevas maailma linnas, sh ka Tallinnas.

Reguse teiseks kasutajagrupiks on alustavad väikeettevõtjad, kelle jaoks on samuti oluline valmis kujundatud ja sisustatud töökoha lahendus ja võimalus kasutada seda paindlikult ning riskivabalt. Seega on Regus mingil moel ka inkubaatoriks alustavatele ettevõtjatele.

Põhjus, miks inimesed kontorites töötavad ei ole kindlasti ainult töölaud, -tool ja tehnika, vaid ka kolleegid ja motiveeriv ning inspireeriv õhkkond, uued ideed ja kontaktid. Just seda viimast pakuvad end hub-ideks nimetatavad keskused, mida leidub üle maailma ja mis on koondunud võrgustikku The Hub.

Tallinnas tegutseb Garage 48 HUB, mida kasutavad peamiselt IT-valdkonna inimesed. Seal on alguse saanud mitmed uued IT-ettevõtted. Sarnasteks nähtusteks võib pidada ka loomemajanduskeskusi – näiteks Tallinna Telliskivi loomelinnak ja kultuuritehas Polymer, Tartu Noor-Eesti loomekeskus, mis baseerub loomeinimeste koostööl ning Tartu loomemajanduskeskus, mis on inkubaatoriks alustavatele loovettevõtetele.

Kunda võimalused. 23. septembril toimus Kundas seminar, kus arutasime (kaugtöö- ja õppekeskuse loomise võimalusi Kundas. Ilmselt on esimeseks küsimuseks, mida selles valdkonnas juba tehtud on ja millist nišši keskus täitma peaks.

Kuigi pealtnäha tundub, et töö- ja õppekeskuse käivitamine väikelinnas on lihtsam ja suurema potentsiaaliga, kui maakohas, siis ei pruugi see tegelikkuses nii olla. Kui maapiirkondades on inimesed sunnitud koos tegutsema, et nt selleks et teid lahti lükata, linnasõite jagada vms, siis linnades hoitakse rohkem omaette ja ühistegevust asendavad avalikud teenused. Ilmselt seepärast tekiavad linnadesse ka pigem satelliitbürood või konkreetseid teenuseid pakkuvad inkubaatorid ja mitte niivõrd koostöökeskused.

Milline võiks Kunda keskuse suund olla – kas tööhõivele, ettevõtlusele, innovatsioonile, loomemajandusele, IKT-le, õppimisele vm suunatud keskus, sõltub vajadusest ja Kunda inimestest. Vabatahtlikult ja koos välja arendatud keskus pakub igal juhul rõõmu ja rahuldust ning muudab elu huvitavamaks. Lisaks on sellistel keskustel ka märgiline tähendus ja seda eriti noortele.

Targa Töö ühingu poolt pakume koostöövõrgustiku tuge nii Eesti kui rahvusvahelisel tasemel, samuti oskusteavet keskuse käivitamiseks.

Kadri Seeder, Targa Töö ühing

11. klassi tänuavaldus Uno Trummile

Meil on hea meel, et saime õppida ühe aasta kunstiajalugu õpetaja ja filosoofi Uno Trummi käe all. Me ei suuda siiani uskuda, et peame edaspidi läbi ajama ilma Sinu loenguteta. Sinu loengud olid väga ulmelised, aga samas nii põnevad, et vabatahtlikult me ühtegi tundi vahele ei jätnud.

Meie arvates on Kunda kool teinud suure vea, et lasi Sul minna, ja me oleksime iga kell valmis kõike vajalikku tegema (sh koguma ka allkirju, kui vaja), et Sinu tagasitulekut toetada (kui see vaid võimalik oleks).

Lugupidamisega

11. klass

Koolilaste omalooming

Kirjaviisi muutmata

Lihtne rõõm

Külastasime klassiga Kunda hooldekodu. Sealsed elanikud on kas puuetega või vanas eas. Vaba aega veedavad nad telekat vaadates või kaarte mängides või ilusa ilmaga õues olles. Nende ümber on naerusuine hoolitsev personal. Peaaegu igas toas on telekas, nii et igaüks saab vaadata oma lemmikseriaali. Vanuritel

Halb koolipäev

Vahel algab halb koolipäev juba õhtul, siis kui vaatan päevikus tunniplaani. Minu jaoks on raske päev teisipäev. Siis on pikk koolipäev ja muusikakool, raske õppeaine, nagu matemaatika.

Halb koolipäev on ka siis, kui tead, et ei valda tunniteamat piisavalt.

Halb koolipäev on ka siis, kui pea valutab mul või õpetajal. Kontrolltöö ja

Dima (7. c klass)

Vahendas õpetaja Mare Lina

Kuidas eneses kunstnik avastada?

Veebiillustratsioon

Meis kõigis elab kunstnik. On vaja ainult silmad lahti teha, vaadata ringi ja näha, kui ilus ja ere on meid ümbritsev maailm, siis osta värvid, võtta pintsel kätte, leida kunstiõpetaja või tulla kunstistuudiosse. Õpetaja juhendamisel, samas enesesse uskudes, püüdlük ja kannatlik olles on igaühel võimalik oma esimene kunstiteos luua.

Kundas töötab kunstistuudio VaNadi Art juba teist aastat. Selle aja jooksul on toimunud kaks õpilastetööde näitust – muusikakoolis ja ilusalongis. Näitus Kunda ilusalongi fuajees (fotol) on avatud ka praegu. Edaspidi on plaanis ekspositsiooni perioodiliselt uuendada.

Esimese õppeaasta lõpus osalesid viis kunstistuudio õpilast ajalehe MK Estonia poolt korraldatud konkursil “Joonistame suve”. Kõik viis tööd pääsesid finaali. Need olid Valeria Karamkova, Georgi Savuljaki, Anna Kljutšniku ja Rina Osipenko tööd. Iga finalist sai kingituseks 2 teatripiletit ja nende tööd olid eksponeeritud Vene Teatri galeriis Tallinnas. Kristina Küngase töö sai kolmanda koha auhinna – tasuta sõidu Vihasoo suvelaagrisse. Noortele kunstnikele oli see suur eduelamus – kõrge hinnang tehtud töö eest. Lisaks oli see ka kinnituseks, et kõik on andekad.

Igal kunstistuudioõpilasel on oma eriline, ainult temale omane maailma nägemise-tajumise ning selle väljendamis stiil. Iga ande arendamine, samas erilise käekirja säilitamine – see on kunstistuudio VaNadi Art missioon.

Tänan kõiki kunstistuudio abilisi, kes aitasid meid stuudiole ruumide otsimisel, näitlike õppevahendite muretsemisel – kõiki sponsoreid, minu endisi töökaaslasi: Olga Vanatoad, Alter Turetskit ja Aleksander Nikolajevit. Ja muidugi tänan kõiki stuudio algajaid kunstnikke – nii väikseid (ja nende vanemaid), kui ka täiskasvanuid – selle eest, et nad minuga armastust kunsti vastu jagavad ning koos minuga iga uue töö üle rõõmu tunnevad.

Kui te soovite äratada eneses või oma lapses oleva kunstniku, siis tulge meie juurde – teeme seda koos!

Stuudio asub aadressil Eha 4–2. Õppetöö toimub reedeti kell 14.00–18.00 ja laupäeviti kell 10.00–18.00. Sellel ajal on võimalik tulla ja end katsetada, esimene tund on tasuta. Tunniplaanis on võimalikud muudatused.

Vanusepiiranguid ei ole ...

Nadezda Vassiljeva
Kunstistuudio VaNadi Art juhataja

VIIS AASTAT VÄIKEST LAVA KUNDAS

Väike Lava 2007–2011 arvudes. Viie aasta jooksul on Kunda lavalaudadele jõudnud 1043 osalejat. Väike Lava on veel avastamata kolme maakonna noortel teatrihuvilistel: saarlastel, pärnakatel ja läänemaalastel.

Osalejaid on olnud 33 erinevast koolist või kultuuriasutusest.

Kõigil toimunud viiel festivalil on kohal olnud peale Kunda oma truppide Tartu kesklinna kooli Päikesejänkud. Neljal korral on üles astunud Rakvere reaalgümnaasiumi teatriklass, Jõgeva gümnaasiumi Liblikapüüdjad, Vohnja lasteaed-algkool ja Lustivere põhikooli näitering Nuki.

Välja on antud 15 suurt Karu-Karoliinet ja 15 väikest Karu-Karoliinet (festivali maskott-auhinda). Nelja möödunud festivali jooksul on kahe suure ja ühe Väikese Karu vääriliseks tunnistatud Albu

põhikool Järvamaalt ja Jõgeva gümnaasiumi kooliteater Liblikapüüdja. Kõik 2011. a festivalist osa võtvad trupid on osalenud ka vähemalt ühel varasemal aastal.

Žürii töös on viie aasta jooksul osalenud 20 laste või teatriga seotud inimest. Tagasiside žüriilt ja osalevatel truppidelt on olnud kõigil aastatel positiivne ja innustav.

Järeldus eelolevast. Väikese Lava festival on Eesti kooliteatrite tegevuskalendris tugevalt kanda kinnitanud ning saanud traditsiooniks ja oodatud sündmuseks nii Kundas kui kogu Eestis. Meid teatakse, siia tullakse ikka ja jälle ning lahkumishetked on kurvad. Aga rõõmu teeb fakt, et järgmisel aastal on taas võimalus kohtuda!

Väikese Lava festival jääb kestma edasi ka

järgmistel aastatel, et tuua kokku teatrisõpru, saada uusi tutvusi, leida häid mõtteid ning ideid ja arendada neid edasi teatrialasteks improvisatsioonideks.

Aitäh kõigile Kunda inimestele, kes on viiel korraldusaastal andnud oma panuse festivali teokssaamisele ja ladusale toimumisele! Aitäh, Endla Pobbul, Etty Mätlik, Enna Laanemets, Kunda ühisgümnaasium, Kunda linnavalitsus, Virumaa Suurköök, Eesti Politsei ja Kunda laste näitetrupi Karoliine liikmed ning lapsevanemad!

Tänu V festivali toimumise toetamise eest AS Kunda Nordic Tsemendile, Eesti ultuurkapitalile, Eesti Kultuurkapitali Lääne-Viru ekspertgrupile ja Hasartmängumaksu nõukogule.

Maarika Koks
Festivali VÄIKE LAVA projektijuht

KULTUURIKALENDER

24. oktoober kell 15 noortemajas KOKKAMISPÄEV – POISID KÖÖGIS. Küpsetajateks poisid, tüdrukutel võimalus tulla hindama! Küpsetamiseks vajalik kohapeal olemas.
25. oktoober kell 15 noortemajas TÜDRUKUTEle ILUPÄEV. Võta kaasa oma meigikott, soengu tegemiseks vahendid, küünelakid jms ning tule ja õpeta teistele või õpi ise uusi ilutegemise nippe!
26. oktoober noortemajas kell 13-20 LAHTISTE USTE PÄEV. Oodatud on kõik huvilised! Kell 15 LIKLUSPÄEV. Vaatame liiklusfilme, mängime lauamänge ning toimub turvaliselt liikleja võistlus!
27. oktoober kell 15 noortemajas PILJARDITURNIIR. Paarismäng.
28. oktoober kell 17-20 LASTE DISKO. Muuda end kummituseks, haldjaks või nõiaks ja võida kostüümiauhind! Toimub nõidade limbotantsu võistlus! Avatud Halloweenikohvik! Pääse 1 euro.
2. november kell 18 klubis hingedepäeva õhtu. Küläs fotograaf Jaanus Prits, kõlab kaunis muusika.
2. november–7. detsember klubis avatud Jaanus Pritsu fotode näitus “Looduse ilu”
11. november kell 20 klubis esilinastub film “Täitsa lõpp.” Pilet 3 eurot, 2 eurot (õpilane, tudeng, pensionär, ajateenija, õpetaja).
12. november kell 9 väljasõit Tallinnasse mardilaadale. Eelregistreerimine tel 3221556.
13. november kell 14 noortemajas isadepäeva pannkoogipidu.
18. november kell 11 klubis tsirkuseetendus lastele. Pilet 2.50 eurot.
19. november kell 13 eakate päevakeskuses Videviku pidu.
25. november kell 19 klubis American Drama Group Europe etendus C. Dickensi novelli järgi Paul Stebbingsi ja Phil Smithi poolt kohandatud “David Copperfield”.
26. novembril kell 12 klubis TEDxTartu ühisvaatamine.
27. november kell 18 Kunda keskväljakul advendiõhtu

Täpsem info
www.kundalinnaklubi.ee,
tel 3221556 ja teatetulpadel.

Kellele on kohalik uudis oluline?

Eestielu.ee on nüüdseks tegutsenud juba aasta aega, sellest poole oleme olnud uudisteportaal Delfi keskkonnas. Võrreldes eelnevaga tähendas Delfisse tulemine meile ühtlasi seda, et meie lugejate arv kasvas mõnelt tuhandelt ligi 70 000-le nädalas. Ka liitunud omavalitsuste arv on kasvanud 55-lt 150-ni (*Kunda linn on eestielu.ee-ga liitunud – toim*). Näha on, et kohalikul tasandil tehtav läheb korda lisaks oma inimestele ka teistele. See oli üheks meie eesmärgiks, et tuua toredad tegemised ja inimesed Eesti eri paigust ühte kohta kokku ning jagada erinevaid kogemusi.

Eesti on väike riik ning meil kõigil on lisaks oma kodukohale olulisi paiku mujalgi. Põlise pealinlasena on minu südames erinevatel põhjustel Raasiku vallas asuv Aruküla, Ida-Virumaal paikuvad Toila ja Tudulinna ning õpingupaik Tartu. Sündmused neis kohtades lähevad mulle korda siiani, sest olen neis paikades palju viibinud. Usun, et samasuguseid inimesi on veel, kel kas lapsepõlvkodu, vanaema-vanaisa, sõbrad, sugulased või suvila asuvad mõnes teises linnas-vallas. See tähendab, et kohalikel uudistel on tarbijaid enam kui valla-linna enda püsielanikud. Kui lisame siia uudishimuliku naaberomavalitsuse inimesed ja välismaale siirdunud, saame juba päris suure hulga inimesi, kel on potentsiaalne huvi teie kodukohas toimuva vastu.

Lugejale läheb korda ka positiivne. Igapäevased

krimiuudised ja muu negatiivne, mis üle Eesti toimub, on nii või naa meie meediapildis, kuid eestielu.ee portaal püüab lugejani tuua kilde ka positiivsest ning ei saa öelda, et lugeja seda ei hindaks. Igasugused arendused, ehitused, renoveerimised, head ideed, toredad retseptid, huvitavad persoonid ja muu selline on saanud tihti ühe artikli kohta tuhandeid lugejaid ja kümneid positiivseid kommentaare. Osadel teemadel on tekkinud pikem arutelu, millest on omakorda ainest saanud uued artiklid.

Julge teada anda, mis kodukohas toimub. Eestielu.ee portaalil ilmub praeguse seisuga umbes 400 lugu nädalas, neist valdav osa on sellised, mis pakuvad huvi kohalikele, ülejäänud aga on huvitat lugemine laiemale seltskonnale. Mõni toimetajate arvates kohalik artikkel saab vahel ootamatult populaarseks. Meil ei ole vahet, kas meie kätte jõuab kooli kokkutuleku üleskutse või kohaliku mõisahoone renoveerimise artikkel üks on kohalik, teine võib huvitada laiemat ringi meie portaalist leiab mõlemad.

Kutsume siinkohal inimesi üles kohalikku lehte kirjutama, vihjeid andma, arvamast avaldama. Kirjutada ja fotosid saata võib ka otse meile tehes seda aadressile rahvahaal@eestielu.ee.

Tanel Saarmann, eestielu.ee toimetaja

**INIMRESSURSI
ARENDAmise
RAKENDUSKAVA**

Programm KUTSE õpingud katkestanutele ja täiskasvanud õppijatele

www.hm.ee/kutse
jatkukutse@hm.ee

Programm “KUTSE” on teinud läbi uuenduskuuri ning lisaks katkestanutele on programmi raames võimalik õppida ka täiskasvanutel eraldi õpperühmades.

Kui sa oled kunagi katkestanud õpingud kutseõppeasutuses ning tahaksid need nüüd lõpetada, siis on programm KUTSE just sinule !

Kas ka Sinuga juhtus nii, et majandusõitsengu ajal tundus töötamine mõistlikum kui õppimine ning praktilalt tagasi kooli Sa enam ei jõudnud? Nüüd aga on olukord tööturul hoopis teine. Äkki kulaks lõputunnistus siiski ära?

See programm on suunatud Sulle, kui oled õppinud kutsekoolis ja ajavahemikus 01.01.2000-01.09.2010 selle pooleli jätanud. Katkestamise põhjused pole olulised.

Huvi korral pöördu kutsekooli, kus õppisid enne või teise kutsekooli, kus on sama või sarnane eriala.

Või soovid hoopis omandada uut elukutset omaelaliste, elukogenud inimeste grupis? Ka siin on sulle abiks programm KUTSE !

Sinu hariduse omandamine jäi aastate taha ning on minetanud oma funktsiooni, kuid nüüd

oled motiveeritud leidma uut rakendust läbi uue kvalifikatsiooni omandamise, aga Sa ei soovi asuda tavaõppesse koos noortega. Õppimine omaelaliste, elukogenud inimestega, ühes grupis oleks meelepärasem? Antud programm pakub Sulle sellise võimaluse. Programmi alusel õppimisele ei ole eelduseks varasem sarnane haridus, töötamine antud erialal või töötus staatus. Oluline on vaid tahe õppimiseks.

Kui asud õppima programmi KUTSE alusel, siis on Sul võimalik taotleda õppijatele ettenähtud õppetootust, sõidusoodustust ja koolilõuna toetust. Õpe on TASUTA!

Kooli kontaktandmed leiad aadressilt www.hm.ee/kutse. **Uuri oma võimalusi kohe!** Lisainformatsiooni saad ka telefonil 735 0382 ja e-posti teel aivi.virma@hm.ee või jatkukutse@hm.ee.

Aivi Virma
Programmi KUTSE juht

Kultuur kuis kunagi

Eestlastest räägitakse kui kultuurrahvast ja sellest, et eestlus on üleüldse läbi ajaloo alles jäänud just tänu rahvusliku kultuuri säilimisele. Mis see kultuur õieti on, tänu millele üks väike rahvus suurte vahel nii vankumatult püsima on jäänud? Õigekeelsussõnaraamat ütleb, et kultuur on inimühiskonna loova mõtte ja sellest tuleneva tegevuse tulemuste kogum, samas ka seda, et tegemist on mingil alal saavutatud tasemega. Kunst, osana kultuurist, on aga loov inimtegevus, milles aistitaval kujul ning esteetiliselt mõjusana vahendatakse teistele oma maailmatunnetust. Lisaks veel on kunst ka eriline oskus, millega kaasneb mingile tegevusalale vajalike võtete valdamine, seega meisterlikkus. Rahvakultuur on aga rahva pärimuslik ainelise ja vaimse kultuuri ning kommete kogum, mille osaks omakorda jällegi rahvuskultuur. Rahvakunsti all peame aga silmas rahva loomingut läbi aegade, mille sekka kuuluvad erinevad kultuurilised traditsioonid ja esteetilised harjumused.

Igal rahval ja rahvusel on oma kultuur, oma maailmatunnetus ja sellele vahetult vastav interpretatsioon. Seetõttu saab kultuurrahvaks pidada kõiki rahvaid, rääkides nende säilimisest tänu kultuurile. Paljud kultuurid on omavahel kommunikatiivsed, üksteisele vastastikku mõistetavad, kuid on ka teineteisele vastanduvaid kultuure, kus nii mõnigi asi osutub harjumuspärasele arusaamale vastupidiseks. Selgi puhul on reaalselt tegemist rahvakultuuriga, mida pole sugugi põhjust alahinnata. Õigem on nende kommetega tutvuda, arvestada ja mitte üritada sekkuda, et sel viisil “maailma parandada”.

Kultuurirahvana on eestlased ennekõike laulurahvas. Omapäraseim ja maailmale vaimustust pakkuvaim üritus on meie üldlaulupidu, mille saja neljakümne aastane traditsioon on sisukuselt väärikas rahvusliku uhkuse etalon. Samas kuulub laul ja laulmine ilmselt iga rahvakultuuri juurde ega tähenda iseeneses midagi enneolematut. Küll aga eksisteerib mitmeid erinevusi, mis suures plaanis mitmekesistab maailma laulukultuuri tervikut. Mitmed muusikastiilid toetuvad just rahvakultuurist välja arenenud põhimõttele ja rütmikale, samas jällegi džässi algeks loetakse sulamit valge- ja mustanahalise inimese kognitiivsest muusika käsitusest. Laulurahvale on sellised asjad arusaadavad, nagu seegi, et pidades lugu oma laulust ja soovides, et teisedki sellest lugu peaksid, tuleb samaväärselt hinnata ka teiste rahvaste laulu ja lauluoskust. Hea tava juurde käib seegi, et erinevusi märgates ja eristades ei kritiseerita ega tehta neid maha.

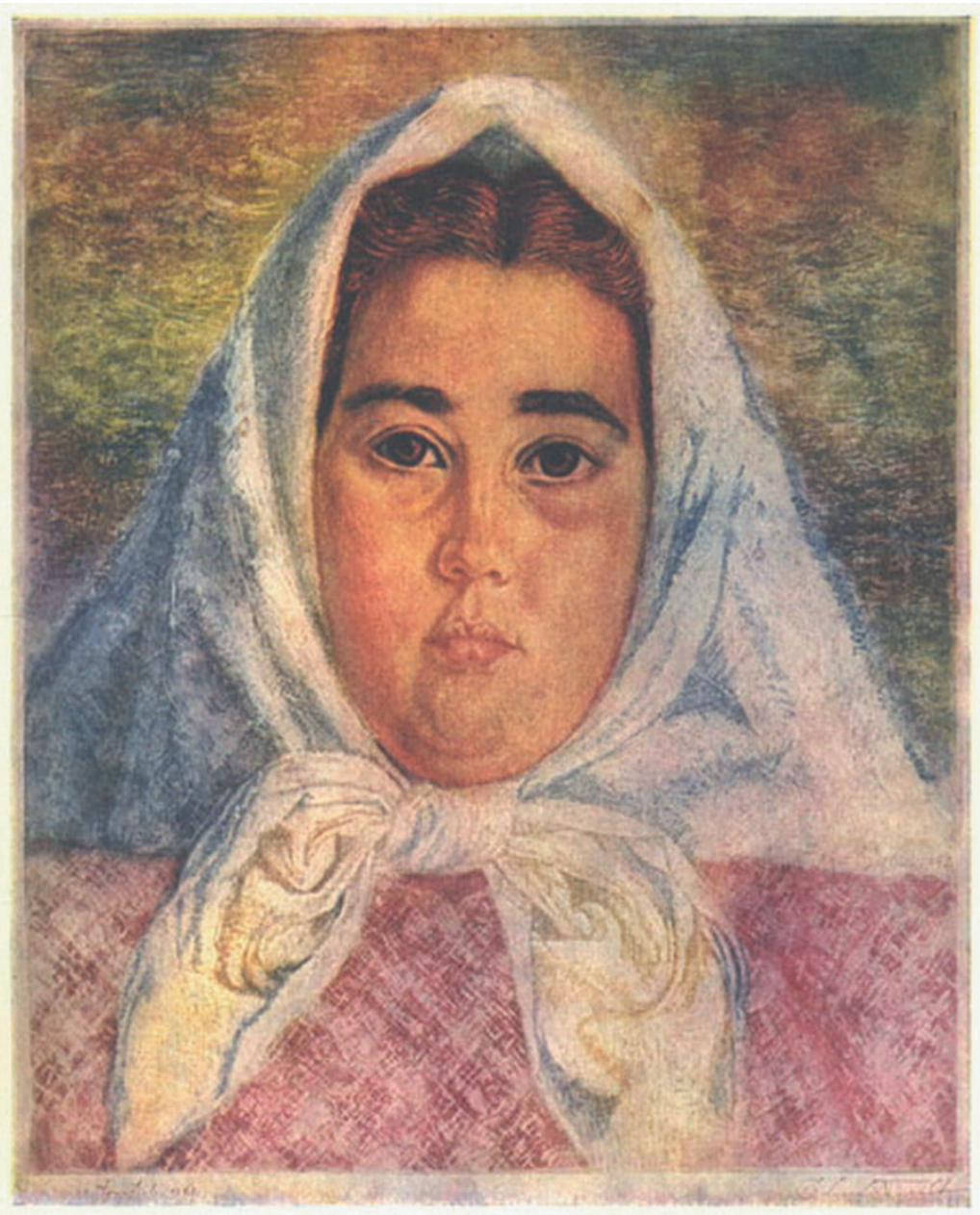
Levimuusika on toonud Eesti kultuuris käibele hulgaliselt teistelt rahvastelt “laenatud” meloodiaid. Isegi näiteks laulu- ja tantsupeo repertuaari kuuluv laul “Kas tunned maad” on loodud prantsuse viisile. Menubändi Rock-Hotel repertuaar koosneb põhiliselt eestikeelsete tekstidega lääne lugudest, kuid eesti bändid esitavad kavereid ka originaalkeeles, kus põhimõtteliselt pole välistatud ühegi maailmas eksisteeriva keele kasutamine. Eurovisiooni lauluvõistlusele laekuvad peamiselt kodumaiste loomeinimeste kirjutatud inglisekeelsed laulud, kuid on ka erandid, millest ekstreemseim vast

“Leto svet”. Oma kultuuri, sealhulgas rahvuskunsti tutvustamisel väliskülalistele, olgu nad läänest või idast, tuleb ikka võõrkeel appi võtta. Eestlane õpib ja oskab erinevaid keeli, mis annab väikestele rahvusele teatava eelise vaid ühte keelt kõnelevate rahvaste ees. Läbi keeleoskuse on kergem ja selgem teise kultuuri tajumine ning mõistmine, mis tuleb kasuks igas eluvaldkonnas, sealhulgas kindlasti äritegevuses ja loomulikult ka riigikaitstes ...

Naaberrahvastel on suhteliselt palju ühetaolisi kultuuriväärtusi ja kombeid. Lisaks mitmetele sarnastele sõnadele keelepruugis ja võtetele rahvatarokes, on ka ühtviisi tõekspidamisi. Niiviisi jätkatakse üksteisele tuttavaid traditsioone, kuid neid luuakse ka juurde. Üht-teist jällegi võetakse naabritelt üle või hoopis ühinetakse millegagi, näiteks muinastulede öö, mis ei ole rahvuskultuuri sündmus – selleks on meil ikkagi ju laulu- ja tantsupidu. Muinastuled süüdati esmalt Soomes, mil kandvaks mõtteks sai maaelu edendamine, kultuuripärandi säilitamine ning ühtsuse, läbikäimise ja koostöö arendamine. Ideega liitusid mitmed Läänemere maad, samuti Eesti, kuid traditsiooni võivad järgida teisedki, ka Venemaa Peterburgi piirkond – tegemist on apoliitilise ettevõtmisega.

Kultuuri roll poliitikas on üldiselt seostatav kombestikuga, mille juurde käib näiteks rahvusvahelisest statuudist kinnipidamine. Ka siseriiklikult on poliitiline kultuur seotud nn õukonna mänguga, milles rahvas otseselt ei osale, kuigi rojalistlikes maades mõnikord siiski. Poliitika otsene sekkumine riigi kultuuriellu on pigem omane mõnele režiimile, näiteks totalitarismile. Nõukogude kultuur oli selgelt demagoogiline tööriist riigikorra ülistamiseks ning rahvast sunniti sellega kaasa mängima. Rahvuslikust ornamendist ja rahvariidest oli tehtud ideoloogiline rudiment suure vennaliku pere propagandas. Punalippude ja loosungite taustal toimus järjepidev ajupesu, mille kestes jälgiti võimalikke muutusi rahva meelsuses. Tänapäeva demokraatlikus ühiskonnas kuulub poliitiline kultuuritandril sonkimine vast ainult valimiskampaania juurde. Muul ajal on demokraatia asi lihtsalt võimaldada kultuuri arengut ja selle mitmekesisust, soosides ka vähemusrahvuste ja naaberkultuuride olemasolu. Rahvusvahelised kultuurialased kohtumised on otseselt seotud rahvuskultuuri vahendamisega ning mida rohkem seda poliitikaga segatakse, seda vähem jääb päriselt ruumi kultuuri enda jaoks.

Multi-kulti kampaaniad on eriti viimasel ajal toonud meile mitmeid võõraste kultuuride “tuuli”. Kuulutuselt loeme, et üritusel on võimalus kaasa elada ameerika kantritantsule, idamaisele kõhutantsule, või india tantsule. India tants näiteks sisaldab rohkesti põliseid hinduistlikke sakraalelemente, mille iga koreograafiline võte, miimika, käe- ja põiahood omab peene detailina kindlat filosoofilist tähendust. Mõni eesti tantsujuht võib sellest isegi midagi teada, olles ka truppi koolitanud, ometigi ei kõneta nende esitus sisult kattuvana valdavat osa meie publikust. Enamik hindab visuaalset sooritust subjektiivselt tunde-, mitte teadmistepõhiselt. Arvata võib, et asi seegi, kuigi tahaks loota millelegi enamale, sest kui idamaade tantsust filosoofia välja jääb, samastub see

Ed. Wiiralt. Eesti neiu. 1942. Akvatinta

terviseispordiga sugestiivse muusika saatel. Teisalt, ega hindudki tea, et Kaera-Jaan pole Eesti folkloori väljamõeldis, vaid Lääniste küla sepp Jaan Matson (1858–1921), kes kaerapõllul tüdrukuid passides haledasti vahele jäi, sestap pilkeks laulu- ning edasi ka rahvatantsu sisse pandi.

Paraku ei tea me alati kõike oma rahva kultuurist, rääkimata siis teiste omast, kuid teadmiste täiendamiseks on alati võimalik pöörduda kultuurilugu kajastavate materjalide juurde. Eesti Vabadussõjas osalenud Eduard Wiiralt on, vaatamata suhteliselt lühikeseks jäänud elule (suri 55-aastaselt), jätnud meile tõsiselt suure graafikapärandi, mis suures osas sündinud välismaal. Tema populaarseimad tööd on loodud Pariisis ja Marokos Marrakechis. Elades välisriigis, suhtles ta ka paljude välismaa kunstnikega, kellest näiteks tänu ühele venelasele ja lätlasele me temast täna veidi rohkem teame. Wiiraltil, nagu paljudel kunstnikel, oli paremaid, kuid ka kehvemaid aegu. Samas on teada, et ta ei pidanud vajalikuks enne Teist maailmasõda täita Eesti Wabariigi tellimust, et

portreterida tolleaegset presidenti. Wiiralt oli hingelt kunstnik, kes ei lasknud poliitikal end segada ja kui poliitika teda segas, ei jäänud temagi omal viisil võlgu. Ta hoopis kasutas 1942. aastal Hjalmar Mäe näojooni gravüüris “Eesti neiu”, olles kokku puutunud okupatsiooni kitsendustega sõjaaegsel kodumaal.

Kultuur, sealhulgas kunst, ei ole kultuurrahva jaoks mingi alternatiiv, vaid otseselt elu osa, mille juurde käib ka pidev kultuuriline enesetäiendamine. See tähendab, et kui inimene on ennast millegagi kurssi viinud, osates üht asja teisele eelistada ja rohkem hinnata, mõistab sedagi, mis meeldib teistele. Üksnes oma rahvuskultuurist õpib siiski vähe, väga palju huvitavat pakub meile maailmakultuur. Küllap see teebki ühest väikerahvast kultuurrahva, kes jäänud püsima tänu oma rahvuskultuurile, et on osanud mõista ning lugu pidada suurusest olenemata kõikide rahvaste kultuurist ja kunstist, olgu see ette kantud mistahes viisil ning ükskõik millises keeles ...

Väino Randver

Prügihunt ja Superjänes

Avati keskkonnahoiu portaali lastele. Nüüdsest saab lõbusalt ja lähedalt lastele looduse hoidmist õpetada – nukuetendus, laul, viktoriin, prügisorteerimise õppevideo, taaskasutusnipid ning palju muid huvitavaid abivahendeid õpetajatele koolis, kodus ja lasteaias leiab kõigile avatud veebisaidilt etendus.jci.ee

“Meil olid Hunt-Kriimsilm, Leopold ja palju teisi põnevaid tegelasi, kes aastaid tagasi läbi oma seikluste ja lugude väga olulisi õppetunde meie jaoks avasid. Nüüd on aeg küps, et uus generatsioon tegelasi meie lastega tutvavaks saaks,” sõnas projekti üks eestvedajaid Meeli Laane.

Koostöös Teeme Ära ja JCI GO Kojaga tõi Nukuteater kokku tänapäevased mängutegelased üle Eesti ning tegi nad omavahel tutvavaks. Sündis etendus “Prügihunt ja Superjänes,” kus räägitakse ausalt ära,

kuidas kõik tegelikult alguse sai. Ehk kuidas tekkis metsa prügi, mis seejärel juhtuma hakkas ning kes ja kuidas meie metsade superkangelasteks said.

Etendus “Prügihunt ja Superjänes” külastas sel kevadel 50 erinevat Eestimaa kooli ja lasteaeda ning võeti laste poolt väga soojalt vastu. “Huvi etenduse vastu oli veel palju suurem, kui oskasime oodata,” sõnas Laane. Üle 400 Eestimaa kooli ootas etendust endale külla.

Kuna kõikjale jõudmiseks vahendeid nappis, otsustas projektimeeskond etenduse üles filmida, et seda sel moel laiemal ringil lastega jagada. Siit kasvaski välja mõte teha etenduse juurde sel teemal veel teisigi õppematerjale, mida nii koolid, lasteaia, kui ka lapsevanemad saaksid omal käel kasutada.

“Õppimine toimub kõige edukamalt läbi mängu

ja tegevuste, mis lapsi kaasa haaravad – laulmine, nuputamine, meisterdamine. Pidasime oluliseks lastele ka igapäevases elus kasutatavate teadmiste ja oskuste edasi andmist – näidata, mida kasulikku ja ilusat saab teha “prügist”, teha piltlikult selgeks, kuidas kodus üldse prügi sorteerida tuleks. Kui lapsed oskavad, siis on lootust, et ka vanemad asja lõpuks korralikult selgeks saavad,” lisas Laane.

Nii etendus ise kui ka õppematerjalid, eesti ja vene keeles, ootavad huvilisi aadressil etendus.jci.ee

Etenduse ja õppematerjalidega DVD-d saadetakse ligi 1090-le koolile ja lasteaiale üle Eesti. Projekti rahastas Keskkonnainvesteeringute Keskus.

Tiina Urm

Teeme Ära kommunikatsioon

Sügishetk rabas

Härmalõng sügise karges päikeses
hääletult liuglemas helklevas vaikuses
tantsida raugelt ja tahtetult järele
hingele, keerdund mis härmalõngasse

mu ümber nii lõhnav nii lõhnav on raba
-ei tahagi teada, mis on tema taga
kanarbik mõrkjaid unelmaid loob
-siin vaibuda talvesse - tasane soov

Tasa end heita siin mätaste vahele
tuulte ja loomade tallatud rajale
kanarbik lõhnav siin padjaks ja asemeks
tekiks saan lehed vaevakaskedelt

mu ümber nii lõhnav nii lõhnav on raba
- ei tahagi teada, mis on tema taga
kanarbik mõrkjaid unelmaid loob
- siin vaibuda talvesse - tasane soov

mõrsjana ühte heita end rabaga
sügavalt-magusalt rinnal tal magada
Mina ja raba-meid sügises kaks,
kevadeks saanud meist kahest on üks

mu ümber nii lõhnav nii lõhnav on raba
- ei tahagi teada, mis on tema taga
kanarbik mõrkjaid unelmaid loob
- siin vaibuda talvesse - tasane soov

Lea Metsis 2009

LUGEDA ja KOKATA ON MÕNUS

Kunda linnaraamatukogu soovitab

Seekord asendame uudiskirjanduse väikese valikuga meie kokandusriiulist, mis annab küll vaid põgusalt aimu kõikidest maitseelamuste võimalustest ... Soovime, et sügiseselt kõledas tuules siiski veel sooja päikese paistel oleks võimalik lähedaste meeli hõrkude maitsetega erutada ja et küpsetamise-kokkamise meeliülendavad lõhnad kõditaks me kõigi ninasid ... Nii nagu Tiina Väljaste raamatus “Eesti perepeod” ütleb: “Toidutegemine ühendab. Rõõm õnnestunud hõrgutistest tõstab peotuju veelgi.”

Ilusat sügist ja häid maitseelamusi!

Kang, Angeelika. Jäised ahvatlused. Sari: 100 rooga. Ajakirjade kirjastus, 2006. Isetehtud jäätisse võid segada kõike, mille järele on palaval suvepäeval isu – värsked marju, jogurtit ja mahla. Sorbetid mõjuvad eriti ahvatlevalt tänu oma kergusele. Katseta uusi maitseid ja sega kokku endale meelepärane maius, millega paelud nii suuri kui ka väikesi magusasõpru. Lisaks leiad raamatust: * õpetuse, kuidas valmistada jäätist kodustes tingimustes; * jäätisemasinate tutvustuse; * samm-sammulise ja pildiseeriaga varustatud jäätise põhimassi valmistamise õpetuse; * erinevaid jäiseid magustoite – klassikalise vanilli-koorejäätitse, lahja jogurtijäätitse, sorbeti, parfee, granita, semifreddo jne.

Modernne Itaalia köök alla Bocca. Sari: 100 rooga. Ajakirjade kirjastus, 2005. Modernne Itaalia köök alla Bocca on eksklusiivne kinkeraamat eesti ja inglise keeles. Raamatusse on valitud restorani Bocca peakoka Nicolo Tanda 40 hõrgu itaaliapärase roa retsepti koos fotodega. Lisaks lühiülevaade Itaalia köögist. *Retseptides kasutatud itaaliapärase toiduainete kirjeldused koos piltidega; *Samsammulised õpetused, kuidas valmistada värsket pastat ja ravioloole; *Praktilised näpunäited, kuidas teha ise pestot ja Itaalia stiilis kõõgiviljahoidiseid; *Itaalia veinide ja grappa lühitutvustus, soovitusi nende serveerimiseks.

Wikholm, Ingrid. Aastaring köögis. Kirjastus Valgus, 2007. Raamat tööga hõivatud perenaistele – üle 400 kiirelt valmiva roa retsepti nii argipäevaks kui pidulikeks puhkudeks nii suvel kui talvel, nii õues kui toas.

Kuldne magustoiduraamat. Kirjastus Varrak, 2010. Uus raamat kõigile, kes nautisid imeilusat, hõrgutavate retseptidega “Kuldset šokolaadiraamatut”! “Kuldsest magustoiduraamatust” leiате üle 250 magustoidu retsepti – kreemidest, vahtudest, šarlottidest, jäätistest ja beseedest kuni kihiliste kookide ja rullbiskviitide, puuviljapirukate, pudingute, sufleede, kreppide, fritüüride ja lehttainakupsetisteni. Et paljud magustoidud õnnestuvad vaid siis, kui järgida täpseid koguseid ja valmistusviisi, leiad sellest raamatust ka üksikasjalikud õpetused mitmete põhitehnike omandamiseks. Suurepärase tänapäevane magustoitute kogumik kodukokale.

Kang, Angeelika ja Virkus, Lia. Tordiraamat. Sari: 100 rooga. Ajakirjade Kirjastus, 2005. Tort kuulub alati eestlaste peolaulale – seega muutuvad kõik perekesksed tähtpäevad veelgi pidulikumaks isetehtud tordiga. Au ja kiitust väärib perenaine, kes tänapäeva elutempo juures tahab ja suudab oma peret ning külalisi üllatada enda valmistatud tordiga.

Ootasime selle raamatu tegemist aastaid, sest tordid on meie lemmikteema. Kogusime siia parimad retseptid, mis on saanud rohkeid kiidusõnu meie armsadelt sõpradelt, tuttavalt, kolleegidelt ja ka meie ajakirjade lugejatelt. Oleme aastaid olnud ajakirjade Pere ja Kodu ning Kodukiri kokanduslehekülgede tegijad ja kogunud sealt ka palju häid tordiretsepte oma lemmikvaramusse.

Jäädvustasime ka samm-sammulise tegemisõpetuse nii ühe võileivatordi kui magusa tarretatud tordi ettevalmistamiseks – et taolisi torte oleks kergem valmistada ka neil, kes pole seni sõandanud seda tööd ise ette võtta.

Lisaks leiате ka ideid tordide kaunistamiseks. Meie arvates on uhkete kreemirooside aeg ammu möödas. Alati on aga kaunid ja isutekitavad värsked marjad, rohelised ürdid ja värvirikkad kõõgiviljad.

Kindlasti soovitame enne retseptide kallale asumist lugeda läbi raamatu alguses olevad tordivalmistamise nipid. Panime need kirja lühidalt, et saaksite kiirelt raamatu praktilise osa kallale asuda ja ise neid maitsvaid torte valmistada.

Maru. Maru maitsev maailm: aasta helelillas köögis. Ajakirjade kirjastus, 2008. Ühes helelillas köögis, ühes tavalises majas elab täiesti tavaline tüdruk, kellele meeldib aknal kõlkuda ning kaardistada hiire jälgi lumel. Üle kõige aga armastab see tüdruk süüa teha. Tema arvates on punasesõstratort maailma parim ning kudumine tee pehmesse mullimaailma. Tüdruku nimi on Maru ja ta ihkab nakatada inimesi toiduusku, tõmmata maitsete muinasjuttu, võluporgandite aeda ja vaarikate kuningriiki.

Kang, Angeelika ja Virkus, Lia. Šokolaad – lihtsatest küpsistest hõrkude kookideni. Sari: 100 rooga. Ajakirjade Kirjastus, 2010. Šokolaad on paljude suur armastus ja vaid vähesed (*edasi lk 11*)

PÄRLIMÄNGU LÕPUPIDU RAAMATUKOGUS

Sügise kuldsed toonid on kohale jõudnud ning sellega ka Kunda linnaraamatukogus toimuv Pärlimäng otsa saanud. Seekord oli neljas aasta, kui lastel oli võimalus suvel loetud raamatute eest omale pärleid koguda ning suve lõppedes nendest ehteid meisterdada. Sügise algus kujunes osavõtjatele taaskord värvikirevaks.

22. septembril kogunesid noored lugejad raamatukokku, et õpetaja juhendamisel meisterdada enda kogutud ja raamatukogu poolt pakutud efektpärilist omanäolisi ehteid. Paljud lapsed, kes on pärleid kogunud juba mitu aastat, on nakatunud ehte meisterdamisest. Tänu pidevale iseseisvale

harjutamisele jõudsid tublimad meisterdada rohkem ja kiiremini, kui esialgu oli plaanitud. Koos meisterdatud ehetes oli näha noorte värvriamastust ja stiilitutnetust (vaata ka pilte).

Kõige rohkem loeti pärlimängu jooksul erinevaid Disney muinasjuturaamatuid.

Enimloetud Eesti raamatuteks olid sel aastal:

I Örne Puhk “Tähepoisi suur seiklus”

II Epp Petrone “Siis, kui seemed veel rääkisid”

III Leelo Tungal “Jänes Jaani õnnepäev”

Eesti autoritena oli vaieldamatult loetuim Aino Pervik, tema taga Kristina Kass, Andrus Kivirähk, Epp Petrone, Örne Puhk, Eno Raud.

Muidugi sai palju laenutusi ka Ivar Kallion, kes on välja andnud mitu anekdoodiraamatut. Eelpool nimetatule võiks tarkuseraamatutest välja tuua Mari-Epp Täht poolt kirjutatud sarja, mis koosneb viiest raamatust: Õhuraamat, Veeraamat, Tuleraamat, Maaraamat, Prügaraamat. Kõiki neid laenutati pärlimängu ajal korduvalt.

Pärlimäng leidis lugemisaastal 2010 äramärkimist kui omanäoline üritus Eesti Vabariigis.

Pärlimängu lõpupidu toetas Eesti Kultuurkapital.

Tekst ja fotod Kunda linnaraamatukogust

Vanaemade ja vanaisade päev

2009. aastast alates tähistatakse iga septembri teisel pühapäeval vanaemade ja vanaisade päeva, et väärtustada vanavanemate rolli perekonnas. Meie lapsed vajavad oma vanaisasid, kelle elutarkusele toetuda, ning vanaemasid, kellel ei saa kunagi otsa koogid ega kallistused.

Vanavanemate päeva tähistatakse ka mujal maailmas riikliku tähtpäevana või rahvuspühana, näiteks USA-s ja Kanadas. Oktoobri esimesel pühapäeval peetakse vanavanemate päeva ka Inglismaal ja Prantsusmaal. Mujal maailmas sai see päev alguse ühest Ameerika koduperenaisest, kelle eesmärk oli eelkõige avaldada toetust üksikutele vanuritele hoolde- ja vanadekodudes.

11. septembril 2011 tähistati ka Kunda noortemajas vanaemade ja vanaisade päeva. Söödi koos kooki, suheldi ja kuulati kontserti ning ettekandeid, kirjutati lühilugusid-mälestusi lapsepõlvest või noorusajast.

Ettekandega esinesid Erja Türkkel, Evi Saar, Salme Karu, Hinge Kaljund.

EAKATE SPORTIMISVÕIMALUSED KUNDA SPORDIKESKUSES (Erja Türkkel). Me kõik teame, et veekeskkond rahustab, lõõgastab, vabastab meid igapäevasest pingest ja stressist. Õige füüsiline koormus, lõõgastus mullivannis ning saunaprotseduurid tagavad suurepärase enesetunde, tugevdavad tervist ja annavad positiivse meeleoluga energiarohke päeva!

Tulge leidke endale sobiv tegevus ja hoolitsege oma tervise eest! Olete väga oodatud!

Kunda spordikeskuses saab mõõta kehakaalu, keha rasvaprotsenti, arvutada kehamassiindeksit, laenutada sammumõõtjat ja pulsikella.

Organiseeritud tegevused basseinis (osalemine basseinipäasme hinnaga):

Esmaspäeviti kell 17.00 individuaalne ujumistehnika õpetus täiskasvanutele (treener Chris Tõnning). Teisipäeviti ja neljapäeviti kell 19.00 vesiaeroobika (juhendab Kaire Taalkis). Kolmapäeviti kell 13.30 tasakaalukana vesivõimlemine. Kolmapäeviti kell 17.00 pereujumine (veemängukool) lapsevanem koos lapsega! Võimlas sulgpalli ja tennise mängimise võimalus, väikeses saalis lauatenise ja koroona mängimise võimalus. Jõusaalis omad võimalused.

LÕÕGASTUS ja SAUNAD. Mullivanni saab kasutada basseini lahtioleku aegadel

Aurusau E-R kell 15.00-21.30, L-P kell 11.00-20.30. Leilisaunad EKNR kell 15.00-21.30, T kell 10.00-21.30, L-P kell 11.00-20.30.

Linnasaunas on vihtlemise võimalus. Saun avatud kell 11.00-19.00 naistele laupäeval ja meestele pühapäeval. Argipäevadeks saab linnasauna broneerida.

LASTE MÄNGUMAA on võimalus maja lahtioleku aegadel lunastada pilet 1,28 euro või perepilet 2,56 euro eest ja koos lapsega mängida või broneerida mängutuba lapse sünnipäevapeoks. Toitlustust pakub kohvik.

MEISTERDAMISE ÕPITUBA toimub iga kuu teisel laupäeval kell 12.00-16.00 lastele koos lapsevanemaga.

KOHVIK avatud E-R kell 9.00-20.00, L-P kell 11.00-20.00.

LIIKUMINE ON OLULINE (Evi Saar). Sügis on hea aeg alustada regulaarse treeninguga – võimlemise,

ujumise, rattasõidu või hiljem suusatamisega, et ennast füüsiliselt teistiti koormata, kui seda pakuvad tavalised majapidamistööd, nagu koristamine, poeskäimine, rehitsemine aias vms. Hea tervise ja vormi säilitamiseks ei ole kindlasti soovitatav sügise saabudes ja ilmade jahenemisega lihtsalt koju istuma jääda. Mis võiks olla veel tervislikum ja kosutavam kui viibida värskes õhus. Kõige lihtsam ja muretum liikumisviis õues on kõndimine, et veel rohkem kehale tööd anda soovitan kepikõndi, kus pannakse tööle ka õlavöö, ülakeha ja nimmepiirkonnalihased. Tegelemine kepikõndimisega võimaldab vabaneda kaela- ja nimmepiirkonna valudest ning radikuliidist. Kepid on ka toeks ja aitavad liigestele langevat koormust ühtlasemalt jaotada ning just seetõttu on see liikumisviis väga sobilik eakamatele.

Mismoodi alustada välitingimustes ja mida silmas pidada? Sea endale kindel eesmärk. Treeningu juures on oluline regulaarsus. Kui võtad oma treeningprogrammi regulaarselt ühe korra nädalas, siis on seda juba 52 korda rohkem kui null treeningut aastast! Nii saad üsna väikese pingutusega oluliselt muuta lõpptulemust.

Kui * Sa oled juba eakam ja tarvitada ravimeid ning ei ole seni regulaarselt treeninud (rahulikult jalutamine seelikus ja kübaraga või viigipükstes ei lähe treeningu arvele); * Sul on kõrge vererõhk või mõni muu südamehaigus; * liigesed valutavad või oled vigastatud; * Sul on ülekaal; siis konsulteerige kindlasti enne oma isikliku ihuastiga, kuidas ja mida ning millise koormusega tohid trenida.

Selleks, et liikumine oleks nauditav ja mõnus, vali endale mugavad jalanõud ja ilmale sobiv riietus. Treeninguks ei sobi kotsakingad või kummikud, vigastuste vältimiseks on kõige parem, kui oled selleks ettenähtud spordijalats, mis kaitseb kõndimisel põrutuse eest ning on ka piisavalt paksu tallaga, et mitte saada häiritud talla alla jäävaist kivikestest (sõltub, kus liigute).

Riietus võiks olla mitmekihiline, kõige paremini sobivad naturaalsest materjalidest riided, mis lasevad õhku läbi ning imavad efektiivselt niiskust ehk n-õ hingavad, juhtides keha niiskuse väljapoole, jättes keha seeläbi kuivaks.

Tore on, kui leiad endale sobiva ja Sinuga samal tasemel oleva treeningkaaslase(d). Kõndimise juures on lisapluss, et tööd saab ka keelelihas. Viimane on just sobiv, kontrollimaks õiget treeningu tempot. Seni, kuni suudate rääkida ja teineteisest aru saate, on hästi. Kui üks suudab rääkida rahulikult, aga Sinu võtab hingeldama, siis on ilmselgelt tempo Sinu jaoks liiga kõrge, see tähendab, et tuleb natuke aeglasemalt liikuda, teie tasemed on erinevad. Üks on lihtsalt parema füüsilise ettevalmistusega. Võib-olla käib kaaslane iga päeva kõndimas, kui Sina alles esimest korda lähed. Pea mees, et igati liigub just talle sobivas tempos!

Enne treeningut on hea teha soojenduseks võimlemist ja venitusharjutusi (äratada keha üles, et hakkab midagi toimuma), samuti tuleks teha venitusharjutusi ka treeningu lõppedes. Häid harjutusi selleks otstarbeks soovitan vaadata raamatust “Jõu- ja venitusharjutusi igaihele” (Rein Jalak, Inga Neissaar, Tallinn 2008).

Kuna sportimisel võib kõike ette tulla ja õnnetuste

eest ei ole keegi kaitsnud, siis jäta kellelegi oma sugulastest, sõpradest või naabritest teade, missugusel metsaringil või kus Sa liigud ning aeg, kui kaua ära oled – millal peaks keegi muretsema hakkama ja teaks kust Sind otsima tulla. Kui Sul on mobiiltelefon, siis võta see võimalusel treeningule kaasa, et saad ise abi kutsuda. Kui põed diabeeti, hoia taskus suhkrutükk või kommi.

Liikudes hämaral või pimedal ajal, tee ennast nähtavaks ja kannu kas helkurit, helkurvesti, pealampi. Helkurvesti võiks kanda ka päevasel ajal maanteel liikudes, kus pole eraldi jalakäijate teed.

Igal juhul, mis iganes lisaliikumise oma tavapärasesse elurütmi tood, siis Sinu süda rõõmustab ja Sinu keha on Sulle tänulik!

TERVISLIK TOITUMINE JA ELUVIISID (Salme Karu). Toit on tähtsamaks teguriks, millest sõltub inimese tervis, töövõime ja pikk eluiga. On allikas, kust inimene saab endale vajaliku energia ja lähteained organismi vananemate ja kahjustatud rakkude ning kudede asendamiseks uutega. Oskus tervislikult ja õigesti toituda on vajalik igale inimesele, et terveks jääda, säilitada töövõime ja haigetele tervenemiseks. Pikemaajaline ebaõige toitumine võib põhjustada erinevaid ja isegi väga tõsisid tervisehäireid. Tegelikult saab kõik alguse meie toidulaualt, mida, millal ja kuidas sööme ja joome.

Salme Karu kirjutab Meie Kodusse rubriiki “Provisorini kogutud mõtted”, millest leiате pikemalt tervislikku toitumist ja tervislikke eluviise laiemalt puudutavaid põhimõtteid (käesolevas lehes vt lk 1 ja 16).

MÄLESTUSTEST, RAAMATUTEST ja KIRJUTAMISEST (Hinge Kaljund). Alles siis, kui oled midagi või kedagi jäägitult kaotanud, tajud, kui tähtis ta oli. Seda kogesin, kui hakkasin kirja panema oma koduküla Luusika ajalugu. Põrkudes küsimärkidele, mida ma ei osanud lahendada, tundsin, kuidas oleks vaja olnud saada teavet nendelt, keda enam elavate kirja pole.

Seda mõtet tahtsingi vanavanemate pidupäeval edastada omavanustele, et nad taipaksid, kui tähtis on kirja panna oma mälestusi ja elukogemusi, edasi andmiseks oma järeltulijatele.

Toon näiteid sellest, kuidas ma leidsin abi paljudest seni avaldatud ja kirja pandud mälestustest, artiklitest raamatutest.

Kõige enam paelus mind mu sellel aastal manalateele läinud ema, 99-aastase memmekese mälestustevihikutesse kirja pandu. Sealt leidsin ma palju huvitavat elu kohta 1900-ndate aastate algupäevil, mil Veneveres veel parunid valitsesid.

Palju on Luusika elu-olu kohta kirja pannud mu vend, kirjanik Tõnis Lehtmets, kelle kohta olen ise kirjutanud oma raamatus “Minu vend Tõnis”.

Kuna olen olnud aastaid ajaloo huviline ja kõike, mis huvitanud on, ka püüdnud talletada või siis artiklitena alles hoidnud, siis nüüdki sain teavet nendest.

Nii oli mu uuringutel palju abi Erich Meerja artiklitest, eriti tema 1991 Virumaa Teatajas ilmunud artiklist “Kolm kustunud kollet”, kus ta räägib Luusika küla naaberarundusest Udrikust ja selle elanikust Rumpisest, kellel oli otsene side ka Luusika külaga.

Sellel aastal juuniküüditamise puhul ilmunud Elmar Joosepi artikkel pajatab Luusikalt (*vt edasi lk 11*)

(algus lk 10) pärit Elmar Lehtmetša ja tema abikaasa kurvast saatusest. Ann Lehtmetš, kes imekombel tagasi tuli ja asus elama tütre juurde Austraaliasse, avaldas seal olles oma mälestusteraamatu “Karistus: Siber”. See on üks peaaegu et kõige põhjalikum ülevaade küüditatute elust Siberis.

Märkimata ei saa jätta ka kirjanik Osvald Toomingat, kes kirjutas oma raamatus “Maantee läbi metsa” sellest, kuidas rajati tee Veneverest Luusikani. Tema vend Endel Tooming, kes elab praegu Kanadas, avaldas mälestusteseeria “Nii algas rännak”, kus ta kirjutab 1944. aasta septembris alanud raskest rännakust, põgenemisest kodumaalt.

Miks ma neid näiteid toon? Aga ikka sellepärast, et tõestada, kui vajalik on kirjalik materjal järeletulevale põlvkonnale. Mitte ainult ajaloolise uurimistöö tarbeks, vaid selleks, et me lapsed ja lapselapsed teaksid meie elust ja tegemistest, et nad suudaksid mõista meie elu eesmärgi ja lõpuks – et nad suudaksid hoida oma kodumaad.

Miks mina hakkasin sellisel teemal üldse kõnelema, selgub ehk minu raamatu “Ühest iidsest muusikast sai külakene Luusika” käsikirja eessõnast ...

Istun oma vanavanemate poolt haritud mullapinnal, toetan selja vastu iidset vahtrapuud ning sulen silmad.

Ja siis, keegi, kes kauaks, ja nagu siis näis, alaliseks ära oli läinud, on jälle mu kõrval – ohkav ja armas vanamemm.

Täna on see päev, kus me võime teine teise palveid lugeda enese hingest – ja näha teise silmades iseenese pilku.

Mu ümber laiuvad Karjamõisa põllud. Tummana, end ometi nii kõnekana mäletab MAA kõike endaga toimunut. Maa, eriti põld, mäletab kogu kohtlemist. Isegi mets ja raba seal kaugemal pakuvad palju mu meeltele.

MULD, millel istun – me igipõline toitja, on saanud ELU kandva naise, toitva ja hoolitseva EMA võrdkujuks. Teda on hoitud, kaitstud ja armastatud, rännuteele kaasa võetud ja naastes koju härdalt kummardatud.

Kaua elatusid mu esivanemad üksnes sellest, mida talle valmina andis LOODUS. Peaks püstitama ausamba korilasele, kes esimesena külvas metsikult kasvavatelt taimedelt korjatud seemned mulda, mille järel saime metsarahvast põllurahvaks.

Istun vahtrapuu all ja tunnen end sulavat kokku krobelse puutüvega. Mind pole enam, on vaid AEG, mis voolab läbi minu ja suure tühjuse.

Mõtted lendavad omasoodu ajalooühingulise meloodia saatel.

Oma igapäevastes askeldustes mõõdame AEGA sekunditega, praegu avardub minu jaoks aeg ning sekunditest saavad sajandid.

Tõtlevas ajavoolus ei peatu me just sageli, et mõõdanikule tagasi vaadata. End kindlasti aitaks see paremini mõista meie tänast ja homset päeva.

Kel isiklikud mälestused eelnevates aegadest puuduvad, võiksid heita pilgu ajalooraamatusse, nagu mina seda aeg-ajalt ikka teen.

Me joome mineviku kaevust. Enamik teeb seda valikuliselt, sest me mälu on selline. Eksisteerib vaid üks pidev mälu – rahva elukogemus. See on igapäevaseks äraelamiseks.

Loti naisel ei lubatud seljataha vaadata, kus karistustule leekides põlesid Soodom ja Komorra. Loti naine heitis siiski pilgu üle öla ja ta muudeti soolasambaks.

Annaks taevast, et mina oma tagasivaatamistega ei muutuks soolasambaks siin vahtrapuu all.

Ma tahan heita pilgu päris-päris kaugele selja taha, aegade hämarusse. Iga väiksemgi fakt on minu jaoks ajalugu. Aga loomulikult valin ma praegu vaid need, mis minule tunduvad tähtsad ja olulised. Mõnele teisele on need valikud ehk mõttetud ja ebavajalikud. Ent miski ei takista neid see vajalik üles leida ja kirja panna. Täienduseks minu mõtetele.

AEG kihutab kiiresti. Seda olulisem on säilitada side möödunuga – meist lahutamatu osaga.

AEG on armutu. Inimkonna areng on muutunud tormiliseks. Seda enam peame tundma õppima oma juuri, oma esivanemate elatud elu ja ajalugu.

Isegi minusuguse tühise inimlapse eluaja jooksul on palju juhtunud – minu kodukülal on järel vaid rida ahervaremeid. Siin ma istun, mälestustemaal, ja tunnen, et iga tükike sellest mulle on püha ja kallis. Iga helklev männiokas, iga lai vahtraleht, iga samblatutt soos on minule püha.

On nad pühad kunagi veel minu järglastele? Tahaks loota.

Seepärast tunnengi endal kohustust kirja panna, nii hästi kui oskan, oma külast seda, mida tean, et mu lapsed ja nende lapsed saaksid ettekujutuse sellest, mis siin on toimunud. Et nad saaksid aru minu tõekspidamistest ja tegemistest, mis kindlasti põhinevad osaliselt selle küla juurestikule.

Kirjutada oma kodupaiga ajaloost on ühte-aegu hea ja raske. Hea sellpärast, et silme eest mööduvad ka iseenda noorusaastad. Raske sellepärast, et liiga vähe saan lisada sellele, mis paljudele tuttav. Aga südame käsk on käsk. See võidab.

Ja see vana vahtrapuu, mille all ma lapsena oma vanaema kõrval üsna sageli istusin, tema sahistab nõusolevalt ja rahustavalt oma lehekrooni.

Mu kõrvus lööb äkki helisema imeline muistne muusika, mille refräänina kordub LUUSIKA, LUUSIKA, LUUSIKA ...

Vanaemade ja vanaisade päeval tegi pilti Jaanus Prits

LUGEDA ja KOKATA ON MÕNUS

Kunda linnaraamatukogu soovitab

(algus lk 10) suudavad vastu panna selle ajatu hõrgutise sametisele pehmusele. Šokolaadimauste kogumik sisaldab 50 uut ja põnevat retsepti: lihtsaid kogu pere magustoite, uhkeid peolauatorte, väikesi maiuspalasid kohvi kõrvale ja jahutavaid külmi magustoite.

Üllatusena rikastab šokolaad ka soolaseid roogasid ja nii saigi retseptidesse pikitud 10 soolast toitu, millele šokolaad annab põneva maitseüansi. Raamatu algsosast leiate aga trühvliste sammammulise tegemisõpetuse koos mitme põneva retseptiga.

Virkus, Lia ja Suitsu, Maire. Marjaraamat. Koogid, hoidised, magustoidud. Sari: 100 rooga. Ajakirjade Kirjastus, 2006. Kuigi “Marjaraamat” ilmub suve hakul, ei jää see sügiselgi riulile seisma, vaid leiab kindlasti aastaringset aktiivset kasutamist. Raamat pakub rohkesti retsepte ja teavet nii küpsetajale, torditegijale kui ka likööripruulijale. Ka saab hoidistaja retseptidele lisaks kasulikku õpetusi, muuhulgas talviseks moosikeetmiseks. Väärt lugemist on nii neile, kes hindavad marjade bioloogilist väärtust ning soovivad neid säilitada kui ka aiapidajatele ja rahvameditsiini austajatele.

Kokteilist kookideni. Sari: Toit & Tervis. Ühinenud Ajakirjad, 2009. Magusat võib endale lubada igaüks, kes teeb seda paraja mõõduga. Siis ei teki ka isusid, mille ajal tahvel šokolaadi korraka nahka pannakse. Paraja mõõdu leidmisel on abiks see raamat, sest iga retsepti juures on portsjoni kaloriarv, samuti valgud, rasvad ja süsivesikud.

Ilves, Harri; Virkus, Lia ja Väljaste Tiina. Eesti perepeod. Ajakirjade kirjastus, 2007. Just pidupäeval avaldub rahva loomingulisus, tema ühine meel ja elujõud kõige paremini. Peegeldagu see raamat eestlaste võimet oma iidseid kombeid alal hoida, käies samal ajal ajaga kaasas. Käesolevas raamatus kirjeldatakse enamikku eestlaste perepidusid, andes juurde näpunäiteid ja ideid ning tarvilikke toiduretsepte. Siit leiate vastlapäeva, vabariigi aastapäeva, jõulud, jaanid jne. Ka koolilõpupidu ja lapse sünnipäev, samuti sauna-, veini- ja teeõhtu, emade- ja isadepäev, lihavõtted ning muud perepeod on kajastatud. “Eesti perepeod” on nii eesti kui ka inglise keeles, mistõttu sobib nii koduseks kasutamiseks kui ka kingituseks välismaal elavatele sõpradele.

RAAMATUKOGU KUTSUB

Tahaksid kasutada interneti, kuid teadmistest jääb puudu? Sooviksid osaleda koolitusel, kuid need on kallid? Tahaksid õppida ilma Kundast lahkumata?

MEIE AITAME SIND!

Kunda linnaraamatukogu korraldab TASUTA ARVUTIKOOLITUSI just Teile sobivatel teemadel!

Kui soovid koolitustel osaleda, teata oma soovist meile aadressil raamatukogu@kunda.ee, telefonil 32 21 824 või käi raamatukogus kohapeal.

Kursus algab grupi täitumisel. Personaalne interneti kasutamise abi igapäevaselt

Kunda linna raamatukogus on võimalik vaadata näitust “Aia purki”, kust võib leida häid nippe ja huvitavaid retsepte sügiseseks hoidistamiseks.

Jututoad eelkoolilastele ja algklasside õpilastele, nagu ikka, iga kuu teisel teisipäeval (11. oktoobril, 8. novembril, 13. detsembril) kell 15.00 Kunda linna raamatukogus. Vt ka <http://raamatukogu.kunda.ee/>

Kunda linnaraamatukogu võtab tööle raamatukoguhoidja.

Kandidaadilt eeldame: Erialast haridust või selle omandamist

Eesti ja vene keele oskust suhtlustasandil

Head kirjanduse tundmist Arvuti kasutamise oskust (tekstitöötlus, internetiotsing)

Kandideerimisavaldus, CV ja visioon raamatukogu tuleviku võimalustest saata

31. oktoobriks 2011

Kunda linnaraamatukogu juhataja nimele:

Leili Eiskop

Raamatukoguhoidja konkurss

Kunda linnaraamatukogu Koidu 75, 44108 KUNDA

KORVPALLIPÄEVIK

Väljavõte korvpallitreeneri Jaak Jalaka ajaveebist Sportkunda koduleheküljel <http://www.hot.ee/sportkunda>.

18.10.2011 Väike-Maarjas vähem, Kundas kamaluga miinuseid. Väike-Maarjasse A-klassi mängule sõitis lisaks kolm meest. Seda oli nelja võrra vähem kui reedel. Suures osas jäi sinna ka mäng, sest väsimus võttis oma... Kaotasime pärast võidetud avaveerandit BC Tarvas/Rakvere SK II-le 70:88. Punktid: Sander Klaan 23 (3p. 3, vv 4/4), Mait Jalast 21 (3p 2, vv 3/3), Kert Vergi 12 (3p. 2, vv 2/2), Jan Juhanson 6 (vv 2/2), Karl-Joosep Küngas 4 (vv 2/2), Erkki Mätlik 3, (3p. 1), Priit Pohlak 1, (vv 2/1).

Kundas B-klassi karikamäng, kus vastaseks Rapla KK, eelmise aasta Eesti meister, kes oma esimese ringi vastase alistas 141:13. Püüdsime rohkem vastu hakata, aga ega see eriti ei õnnestunud! meie punktid: Karl-Joonas Lett 10, Sten Pobbul 4ja Siim Tisler 2. Kokku 16:94. Vastane oli suurem ja kiirem ja... targemgi.

Positiivset ka: seoses turniiride käivitumisega on kodulehe (<http://www.hot.ee/sportkunda>) päevane klkkide arv taas sajani jõudnud!

17.10.2011 BC Kalev/Cramo oli tasemel. Esindus-Kalevi vääriliselt esines täna PC klassi karikamängus nende järelkasv. Kuidagi ei suutnud me mängurõõmu leida ning kaotus 49:76 oli asjade loogiline lõpp. Mängu algul suutis tabada vaid Hendry Engelbrecht, kes aga teiseks poolajaks ära vajus. Siim Tisler viskas neli järjestikust korvi poolaja lõpus, kui kaotusseis üle 20 punkti, Sten Pobbul 16 silma teisel mängupoolel, mis numbriliselt veidi võrdsemalt kulges. Stabiilsusest jäi vajaka, pingutada ei tahetudki! Punktid: Sten Pobbul 18, Siim Tisler 11, Hendry Engelbrecht 6, Marten Viiralt Ja Rainis Mägisoo 4 ning Kert Sokolov, Tauri Tomson ja Urmet Puusta 2 punkti.

16.10.2011 Jõujooned jäid analoogseks eelmise aastaga. PC2 avaetapp Rakveres. Vastasteks konkurendid oma maakonnast. Kaotused nagu miniklassis aasta tagasi, vaid punktivahed olid veidi väiksemad. BC Tarvas/Rakvere SK-le kaotasime 36:61 ja Virumaa PK-le 42:78. Vabaviskejoonega ei saadud järjekordselt sinasõbraks. Esimeses mängus 31-st 10, teises 16-st 4. Punktid esimeses mängus: Aleks Traumann ja Hendry Engelbrecht 8, Tauri Tomson 7, Henri Ojasoo 5, Marcos Odar 4 ning Hardi Heero ja Ivar Palk 2. Punktid teises mängus: Henri Ojasoo 13, Hendry Engelbrecht 10, Aleks Traumann 8, Marcos Odar 5, Ivar Palk 3, Tauri Tomson 2 ning Arseni Mihnovitš 1. Korralduslikult oli päris raske, sest pallimängu on tõsiselt segama hakanud õppimine. Õigemini sellega mittetegelemine. Kaks noormeest tuli nimekirjast maha kriipsutada mängueelsel nädalal, kolmanda kohta teatasid vanemad samasisulisest otsusest eile. Treenerina tuli olukord lahendada Tallinnas koolitusel olles. Mitteõppijad, teadke, et lisaks iseendale karistate te ka kaaslasti ning treenerit!

14.10.2011 A-klass alustas võidukalt. Väike-Maarjas alustas Eesti noorte meistrivõistlustega noormeeste A-klassi võistkond. Vastaseks Märt Raami treenitav BC Tarvas/Rakvere SK III. Mitme hooaja jooksul on meie meeskond õhenenud. BC Tarvasega on liitunud viis mängijat (sellest hooajast Kevin Täpp ja Hans Keskülla), üks jätkab korvpalluriteed Ülenurme treeningrühmas. Esimene kohtumine andis siiski veel positiivse tulemuse. Saime kohe alguses vedama ning edu käest ei andnud! Võit 87:65. Kää said valgeks kõik 11 meest, kes väljakul käisid. Punktid: Jan Juhanson 25, Kert Vergi 12, Sander Klaan 11, Marko Gunnar Liiv ja Mait Jalast 9, Mihkel Koks 7, Erkki Mätlik 5, Priit Pohlak 3, Karl-Joosep Küngas, Gert Press ja Karl-Joonas Lett 2.

08.10.2011 Haljalas poolikult. PC1 klass alustas hooaega Haljalas. Vastasteks BC Tarvas ja Valga Korvpallikool. Hommik algas treenerile kahe telefonikõnega, kus kuu aega kadunud mängijad oma olemasolust märku andsid. Haljalasse kogunes seega hulk erineva ettevalmistusega pallurit. BC Tarvase vastu kannatasid neist mängida 4-5. Kahjuks polnud mänguks vajalikul foonil selle vanuseklassi liider Sten Pobbul, kelle platsiloleku aeg piirdus umbes seitsme ja poole minutiga. Isiklike vigadega pingile potsatanult püüdis ta küll kaaslasti ergutada, aga otsese isikliku panuse puudumine viis meid kaotuseni 33:46. Visketabavus oli pea olematu (vabavisked näiteks 23-st 5!) Siim Tisler 8, Sten Pobbul 7, Hendry Engelbrecht ja Urmet Puusta 6, Marten Viiralt ja Olger Vespere 2 ning Henri Ojasoo ja Tauri Tomson 1 punkt. Teine mäng Valgaga oli ühepoolne. Võitsime 63:18. Ka siin ei saa rahule jääda vabavisetega (20-st 3!). Sten Pobbul, Hendry Engelbrecht ja Marten Viiralt 10, Siim Tisler 9, Henri Ojasoo 8, Urmet Puusta 6, Tauri Tomson ja Rainis Mägisoo 3 (*vt edasi lk 13*)

Kunda spordikeskuse 3&3x3 sünnipäev

Kunda spordikeskus peab oma sünnipäeva 19. detsembril. Basseinil täitub 3 aastat ning spordisaalidel 9. Pidupäevaks on planeeritud tegevusi kogu spordikompleksi ulatuses. Täpsema ajakavaga on võimalik tutvuda alates detsembrist kodulehel ja spordikeskuses.

Sünnipäevaks on planeeritud mitmeid üllatusi. Leilisauna saab nautida juba kella 10st ning päeva lõpus õnneloos.

Tule sinagi sünnipäevale!

Asume Kunda linnas Kasemäe 19. Avatud E-R kell 7.00-22.00; L-P kell 11.00-21.00. NB! Piletite müük lõpetatakse 1 tund enne sulgemist!

SPORTIMISVÕIMALUSED. Võimlas – korvpall, võrkpall, saalihoki, sulgpall, tennis ning muu sportlik tegevus.

Väikeses saalis – aeroobika, lauatennis, koroon

ning muu sportlik tegevus.

Lisaks jõusaal, 4x25 m bassein, lastebassein liumäega, staadion.

Erge Loorits
Kunda spordikeskuse juhataja

Tulles vastu klintide soovile algavad vesiaeroobika treeningud alates 1.novembrist teisipäeviti, neljapäeviti kell 18.30.

Kunda staadionil heideti Eesti rekord

Naiste esikolmik (foto spordikeskuse fotokogust)

Meeste absoluutarvestuse esikolmik (foto spordikeskuse fotokogust)

Kunda staadionil Adolf Noormetsa mälestuseks pühendatud kettaheitevõistlusel 17. septembril 2011 heideti poiste B-vanuseklassis uus Eesti rekord. Heitjaks oli Artjom Nikitin (alumisel fotol keskel) KJK Juniorist ning uue rekordi tulemuseks on 67.72m.

Eelmise Eesti B-klassi (U-16) poiste rekordi kettaheites (1 kg kettaga) 64.11 m on heitnud 28.09.2002 Margus Hunt Viljandis.

Kettaheitevõistlus Adolf Noormetsa karikale toimus Kunda staadionil juba teist aastat. Selle aasta parimad tulemused meeste kettaheites (2 kg ketas) saavutasid Heldur Lahne (33.99), Vitali Budilov (32.76), Gennadi Zadonski (31.68) ning Aivo Mirka (30.36). Naiste parim (1 kg ketas) Heidi Siimumäe 30.11.

Tänap võistluse heale kordaminekule kaasaaitamise eest Kunda Nordic Tsementi, Kunda

ABBd, Kunda majanduskeskust, Kunda noortemaja, Kunda linnavalitsust, Rakvere spordikeskust, Kose spordikooli, Olev Raudseppa, Heldur Lahnet, Maret Takki, Väino Randveri, Eduard Sterni ning spordikeskuse töökat kollektiivi koos väikeste abilistega.

Erge Loorits
Kunda spordikeskuse juhataja

Kolme õhtupoolikuga ühiselt 279 kõnnitud kilomeetrit!

Tuul pillutab puna-kollaseid lehti teele, päike piilub eemalt pilveserva alt ning aeg-ajalt tibutab seenevihma ...

Just selliste ilmadega toimus Kellukese lasteaias oktoobri alguses tervisemaraton.

Juba kolmandat aastat on Kunda lasteaed osalenud ülemaailmsel käimispäeval. Sellest on kujunenud

Veebiillustratsioon “Liikuge koos perega!” traditsioon.

Eelmisel aastal kaastai lasteaia hoolekogu liikme Evelyni Pressi ettepanekul ka lapsed ja lapsevanemad, et ühiselt läbida maraton. Selleks oli aega üks nädal, iga päev kaks tundi – kella 16.00 kuni 18.00. Kõnniti 230meetrist ringi ümber lasteaia maja.

Tervisemaratonil saavad lapsed koos vanematega

tervislikult aega veeta. Kodust lasteaed ja õhtul lasteaia kogu tagasi sõidetakse tihti autoga, tervisemaraton aga motiveerib ja loob võimaluse, et enne autosse istumist teha koos lastega värskes õhus jalutuskäik ümber lasteaia maja.

Eelmisel aastal läks ettevõtmine korda ja osutus osalejate seas populaarseks, siis kõndisid lapsevanemad koos lastega ümber lasteaia kokku 93 kilomeetrit, kuigi esialgu oli plaanis nädala jooksul läbida ühe maratoni vahemaa – 42,195 kilomeetrit. See vahemaa aga kõnniti läbi juba esimese maratoni päevaga.

Sel aastal toimus tervisemaraton lasteaia rühmade vahelise võistlusena, kus lapsevanemad ja lapsed kõndisid oma kodurühma eest. Kokku kõnniti sel aastal 279 kilomeetrit. Mõnel päeval tuli kõndimiseks ka tuult ja vihma trotsida. Pered olid varunud aega ja suhtusid ettevõtmisesse täie tõsiduse ja rõõmuga.

Üks vahva pere Mõmmide rühmast võttis maratoni lisaks lasteaia käivale lapsele kaasa ka pesamuna, keda tuli süles kanda ja vahepeal põuest toita, et ta ikka kaks tundi perega koos kõndimist vastu peaks. See vapper pere kõndis nii maratoni esimesel kui ka viimasel päeval (kj viimasel päeval kõnniti kaks tundi järjest!).

Rühmadevahelise võistluse võitis napilt Mõmmide rühm Kiisude ees. Kolmandaks tuli Krõllide rühm. Ka lasteaia personal oli kaasatud võistlusele, nemadki olid tublid.

Osalejad nautisid üritust ja ootavad juba järgmist III tervisemaratonit, mis tuleb kindlasti järgmise aasta oktoobris oma uute ülesannete ja eesmärkidega. Idee autor ja korraldajad tänavad lapsevanemaid ja kõiki osalejaid, et nad on heaks eeskujuks oma lastele ja abiks tervislike harjumuste kujundamisel.

Liikumisõpetaja Elle Türel
Õpetaja Eda Kiili

Kumb variant valida?! See ju minu teha, minu otsus!
Juba valisin – esimese! :)

Foto ja teksti autor Lea Metsis,
koolipsühholoog

Hommikukilluke

On hommik, kell ligineb kaheksale. Hakkan tööle minema.

Variant 1. Astun mööda mõnusat kruusaklibust teed, ümber raske kastega niidud ja heinamaad, ...veel põllud ja võsatukk..., hommikuniiskus uduna ümber ... veel pole seda suutnud läbida tõusnud päikese helk, taevas on aga juba selge ja sinine

Päev tuleb loodetavasti päikseline! :) ... Ja kui ei tulegi – siis igauhe südames on päike nagunii olemas, vaja vaid tal lubada soojendada iseennast ja ümbrust!

Mida algav päev mulle kingib? * Kindlasti kuhjaga ilusaid hetki: looduses, põgusates või pikemates kohtumistes lastega, kolleegidega, lähedastega! * Kindlasti palju toist, mida tahan rõõmu ja tänuga teha! * Ka õpetlikke hetki – oleksin vaid alati valmis neid märkama, vastu võtma, ilma solvumata analüüsima, neist õppima ...

*Mida ma ise algavale päevale saan kinkida?** Tasakaalu, sõbralikkust, sallivust, soojust ja mõista tahtmist kõigis oma tegemistes...

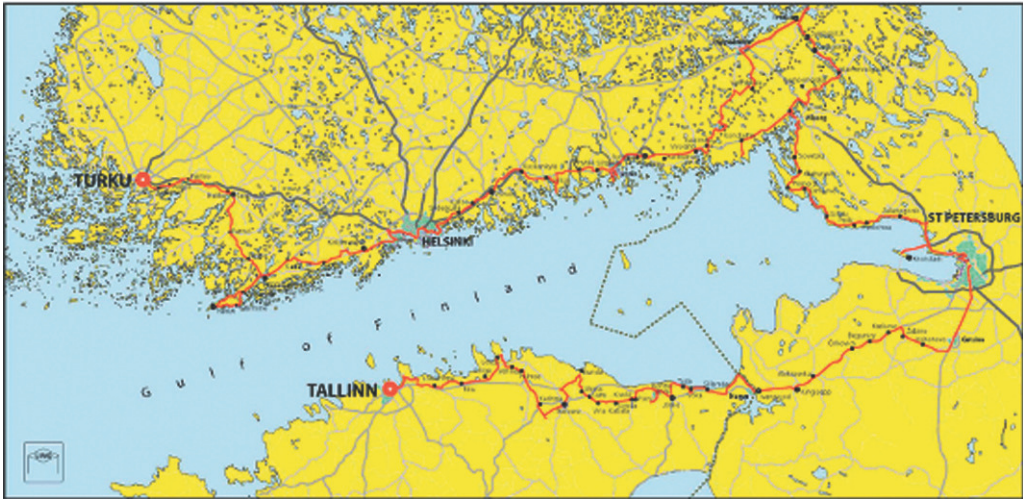
Variant 2. Astun õue – prrr-vastik udu, juba sügis – suve pole õieti olnudki! Pealelõunal lubas jälle vihma, et see ükskord ka ei lõpe! ... Issand, mida ma selle päeva jooksul kõik jõudma pean ja eelmine kord öeldi mulle nii sandisti Kooliaasta alles alanud – puhanud tunnet pole sugugi... ...jne, jne.

“Ümbersõit” Kunda linna klubis

13. oktoobril 2011 näidati Kunda linna klubis dokumentaalfilmi “Ümbersõit”. Filmiõhtul olid külas ka filmi autorid – prantsuse kunstnikud Simon Brunel ja Nicolas Pannetier (*fotol*), kes jagasid muljeid filmi valmimisest.

“Ümbersõit” valmis 2011. aasta Euroopa kultuuripealinnade Tallinna ja Turu koostöös. S.o ühisprojekt, mis uurib Soome ja Eesti ühist mälu, samuti seda, kuidas identiteet kilomeeter-kilomeetrilt ja küla-külalt muutub, mis eristab ja mis ühendab. Autorid otsustasid selleks sõita maanteed mööda ühest kultuuripealinnast teise – Turust Tallinna –, tehes väikese põike suure idanaabri juurde Venemaale (*vt teekonna kaarti*), mis on sajandeid mõjutanud nende kahe väikse rahva ajalugu. 121 paigas tehtud intervjuudest kohalikega on sündinud 80minutilise dokumentaalfilm. Filmi teekond läbis ka Kundat. MK

Simon Brunel ja Nicolas Pannetier: “*Kui kuulutada ja avada silmad, siis räägivad “Ümbersõidu” peatuskohad iseenda eest ja õpetavad meile palju. Tuuri ajal oli meil tihti vaja kohalike inimeste abi, et dešifreerida ja mõista nende paikade lugusid, anekdoote, mälestusi ja traumasid, samuti igapäevaseid rõõme. Reisikuude jooksul kohtusime mitmete erinevast rahvusest inimestega, kellega suhtlesime, kuidas parasjagu võimalik oli: enamasti inglise keeles, kuid ka saksa, prantsuse, veidi soome ja vene keeles. Kõiki lugusid kuulasime suure huvi ja põnevusega.*”

Projekti toetas ja rahastasid Tallinn 2011 ja Turku 2011 – Euroopa kultuuripealinnad. Projekti koostas Atelier Limo. Projekti koostööpartner Kundas oli Kunda linna klubi.

Vt lähemalt :<http://www.detour2011.eu/>

KORVPALLIPÄEVIK

Väljavõte korvpallitreeneri Jaak Jalaka ajaveebist Sportkunda koduleheküljel <http://www.hot.ee/sportkunda>.

(*algus lk 12*) ning Marcos Odar ja Olger Vespere 2 punkti.

07.10.2011 Hooaeg algas Jõhvis. Eesti noorte meistrivõistlustel asus Jõhvi Spordihoones esimesena tulle PB klassi meeskond. Kahes kohtumises tuli mängida KK HITO/Jõhvi SK erinevate koosseisudega. Vastaste tugevamale kooslusele jäime alla 47:88 ja nõrgemale 62:71. Esimeses mängus jõudsid 13 punktini nii Sten Põbbul, Mihkel Koks kui Karl-Joonas Lett. Neljapunktilise panuse lisasid üldskoori Raul Palk ja Eerik Sillamaa. Teises vastasseisus viskas Karl-Joonas 23 punkti, Sten ja Mihkel jälle võrdselt - seekord 11. Eerik Sillamaa 6, Siim Tisler 4 ja Karl Matti, Raul Palk, Erkki Sillamaa ning Marten Viiralt igauks 2 punkti.

25.09.2011 Rakvere sügisturniir III. Mäng 9. kohale, vastaseks BC Rim. Kohtumine algusest lõpuni tasaväGINE, tõusude ja mõõnadega. Lõppseis 53:49 meile. Marten Viiralt 13, Aleks Traumann 12, Hendry Engelbrecht 10, Marcos Odar 6, Henri Ojasoo 4, Arseni Mihnovitš 3, Lauri Viiralt ja Patric Eespere 2 ning Ivar Palk 1 punkt. Võistkonna parimana sai eriauhinna Ivar Palk, kelle tööks kaitses avaldas vastasmeeskondade treeneritele suuremat muljet kui korvikütid!

24.09.2011 Rakvere sügisturniir II. Seekord kaks võidumängu. Rakvere pisikestega 60:25 ja Keila KK vastu 57:46. Punktid Hendry Engelbrecht 11 ja 10, Marten Viiralt 8 ja 8, Marcos Odar 7 ja 8, Tauri Tomson 7 ja 4, Aleks Traumann 6 ja 6, Urmet Puusta 6 ja 5, Henri Ojasoo 5 ja 7, Lauri Viiralt 4 ja 4, Ivar Palk 3 ja 4, Arseni Mihnovitš 3 ja 1. Mängisid veel Patric Eespere ja Timo Martti Antero Aadli.

23.09.2011 Rakvere sügisturniir I. Esimene päev Rakvere Spordihallis lõppes meile kahe kaotusega. St Peterburgi NAB on eelmise analoogse turniiri võitja. Meie kestsime kolm veerandaga, mille järel ol seis 29:32. Lõpp kuulus Venemaa noortele, kes võitsid 50:37. Rohkem skoorisid Hendry Engelbrecht 16, Marten Viiralt 6 ja Ivar Palk ning Aleks Traumann 4 punktiga. Rapla KK, kes kevadel oli võidukas minifestivalil, sai meist seekord jagu kolmanda veerandajaga, mil me ei suutnud nende 22 punktile vastata millegagi! Kokku kaotasime 45:57. Marcos Odar 11, Hendry Engelbrecht 7, Tauri Tomson 6 punkti.

21.09.2011 Sellid meistrite vastu. Hooaja esimesed kohtumised mängisime Voka saalis, kus peeti Eesti Koolispordi Liidu gümnaasiumi noormeeste alagrupiturniir. Vastas olid meeste meistri- ja esiliiga kogemustega mängumehed, kelle tasemega meilt vaid Gert Press. Püüdsime, mis me püüdsime aga kaotus tuli vastu võtta nii Järve, Toila kui ka Rakvere Gümnaasiumi meeskonnalt.

Kunda linnavalitsus võtab konkursi korras tööle ehitusnõunik.

Ehitusnõuniku tööülesanne hulka kuuluvad planeerimis- ja ehitusalaste tegevuste koordineerimine ja järelevalve, ehitushangete korraldamine, ehitusalaste projektide ettevalmistamine ja osalemine nende täideviimisel, elamumajanduse küsimused.

Nõuded kandidaadile:

- kesk-eri või kõrgharidus;
- ehitusvaldkonna tundmine;
- arvutikasutamise oskus;
- kohusetundlikkus, täpsus ja korrektsus.

Pakume:

- huvitavat ja mitmekülgset tööd;
- erialast täiendkoolitust;
- meeldivat töökeskkonda.

Lisainformatsioon:

Avaldus koos CV-ga ja haridust tõendavate dokumentide koopiatega ning palgasoov esitada

4. novembriks 2011

Kunda linnavalitsusse aadressil Kasemäe tn 19, 44107 KUNDA või linnavalitsus@kunda.ee.

Info telefonil 32 55 961 ja 50 23 253.
E-post: linnavalitsus@kunda.ee.

Noortekonverents Lahe Koolipäev toob kokku Eesti elu edendajad

Noortekonverentsi Lahe Koolipäev osalejad 2010 (foto konverentsi kogust)

Eesti suurim noortekonverents Lahe Koolipäev 2011 toob 3. novembril Pärnu kontserdimajja kokku üle 700 Eesti koolinoore. Konverents on seitsme aasta jooksul andnud erakordse emotsiooni juba tuhandetele noortele Kihnust Setuni.

Õpilastest koosnev korraldusmeeskond ja programmijuht Märt Treier seisavad üha suuremate väljakutsete ees. “Noored ootavad meilt igal aastal aina intrigeerivamaid üllatusi, mis annaksid terve aasta kestva emotsionaalse elamuse,” ütleb programmijuht Märt Treier. “Meie eesmärk on teha see üks päev aastas ülimalt meeldejäävaks, selle nimel on ettevalmistusi tehtud juba möödunud sügisest alates,” lisas Treier.

Juba kaheksandat aastat toimuv suurkonverents sulgeb 3. novembri hommikul viivuks linnaliikluse ja äratab Eesti suvepealinna. Erakordne konverentsipäev algab rongkäiguga läbi Pärnu linna. Korraldusmeeskond on muretsenud selle eest, et ka kõige kaugematest Eestimaa nurkadest pärit noored spetsiaalselt tellitud bussidega rongkäigu alguseks kohale jõuaksid. “Tahame, et konverentsile jõuaks võimalikult palju maanoori, kelle võimalused on ahtamad,” kommenteeris konverentsi projektijuht Marko Vene.

Teod saavad alguse tahtmistest ja tahe vajab energiat, mille konverents püüabki noortes üles leida. Elu keerdkäikudest

tulevad rääkima teiste seas Raul Rebane, Ago Anderson, Sepo Seeman, Mart Noorma, Aleksei Turovski, Laura Põldvere ja David Vsevivov. “Eelmiste aastate kogemus kinnitab, et hiliseid huvilisi pole õnnestunud enam saali mahutada,” lisas Vene.

Konverentsi raames tunnustatakse ka oma kodukandi arengusse panustanud noori. “Hea Eeskuju” konkursi kandidaate on võimalik esitada igalühel konverentsi kodulehel. Konkursi võitjat premeeritakse 1300 eurose stipendiumiga.

Konverentsile saab registreerida aadressil: www.noortekonverents.ee.

Konverentsi korraldajad

IDA-EESTI PÄÄSTEKESKUS otsib Kunda päästekomandosse päästjaid

Töö kirjeldus

päästetööde tegemine; päästevarustuse ning -tehnika korrashoid, parandamine ja puhastamine; päästevarustuse ning -tehnika hooldamine ja testimine; päästeala ennetustöö läbiviimisel osalemine

Nõudmised kandidaadile

keskharidus; eesti keele oskus vähemalt B1 tasemel; päästjatele kehtestatud füüsilise ettevalmistuse ja tervisenõuetele vastamine; C-kategooria autojuhiluba; analüüsi- ja otsustusvõime, valmidus meeskonnatööks, täpsus usaldusvärsus ning ametikohale vastavad eetilised tõekspidamised

Kasuks tuleb

E-kategooria juhilubade olemasolu

Ettevõtte pakub

huvitavat tööd, meeldivat meeskonda

Töökoha asukoht: Lääne-Virumaa

Tööle asumise aeg: niipea kui võimalik

Töö tüüp: täistööaeg, lepinguline (töö on vahetustega)

Kuulutus aegub: **15.11.2011**

Lisainfo palga kohta: Alates 529 eurot kuus

Kontaktisik:Heldur Lahne

Kontakttelefon3221001, 528 5821

Faks:339 1939

Brändi loomise koolitus Rakveres

Marketingi Instituut koostöös EAS’iga korraldab 24.novembril 2011 Rakveres Brändi loomise koolituse. Koolituse sihtgrupiks on väikese ja keskmise suurusega eksportivad ettevõtted.

Koolituse eesmärgiks on tutvustada ettevõtjatele mõistet “bränd”, rääkida lahti brändi kui ettevõtte terviku olemus, selgitada brändi loomise ja arendamise vajalikkusest ning luua ettevõtetele eeldused läbi brändingu kasutamise saavutada suurem edu eksporditurgudel.

Koolituse läbimise tulemusena on osaleja võimeline mõistma brändi

rolli eksporditurunduses, osaleja teab, kuidas brändi luua ning oskab koostada kommunikatsiooniplaani ja mõõta brändi tugevust. Koolituse ülesehitus:

*Miks on vaja ekspordibrändi?

*Rahvusvahelise brändi loomise alused.

* Millest bränd koosneb? Kuidas erinevaid elemente kasutada?

*Kuidas koostada brändi kommunikatsiooniplaan eksporditurul?

*Kuidas mõõta rahvusvahelise brändi mõju?

Koolituse maht on 8 akadeemilist tundi. Vt täpsemalt Lääne-Viru arenduskeskuse kodulehelt: <http://www.arenduskeskus.ee/>

Teeme Ära maailmakoristus toob järgmisel aastal kokku 100 riiki

Eestis toimunud prügikoristus-aktsioonist innustust saanud riigid on nüüd koos ellu kutsumas ambitsioonikat ülemaailmset kodanikualgatus “Maailmakoristus 2012”. Järgmisel aastal aset leidev ühiskoristus koondab kokku 100 erinevat riiki ning loodab prügiprobleemi lahendamisele anda nii kohalikul kui globaalsel tasandil olulise touke.

“Kui Eestis asjaga algust tegime, siis oli lihtsalt mõte siin meie metsades vedelevast sodist lahti saada ja anda sellele väikesele, kuid järjekindlale prügistajate kambale koos tuhandete eestimaalastega kindel signaal, et nad peavad selle tegevuse lõpetama,” sõnas üks koristuspäeva ellukutsujatest Rainer Nõlvak. Korraldajatele endilegi ootamatult hakkas aga aktsiooni järel tehtud lühike video inimesi tegudele ärgitama nii lähemal kui kaugemal.

Tänašeks on 50 000 eestimaalase vägiteost inspireerituna ulatuslikud koristusaktsioonid toimunud juba 15 erinevas riigis. Neis on kokku kaasa löönud üle 2 miljoni inimese. Koristustalgutest välja kasvanud rahvusvaheline liikumine “Teeme Ära!” (“Let’s Do It!”), on paljude eestimaalastest vabatahtlike kaasabil ette valmistamas globaalset kodanikuaktsiooni “Maailmakoristus 2012”. See on üks esimesi suuremaid ühisüritusi, mille kaudu aina kasvav vabatahtlike ja organisatsioonide võrgustik plaanib maailma prügivabaks muutmisele kaasa aidata.

“Maailmakoristus 2012” leiab aset ajavahemikul 24. märts – 25. september 2012, mil viiakse vabatahtlike eestvedamisel läbi mastaapsed koristuspäevad erinevates riikides. Tänašeks on ettevõtmisega kaasa tulnud meeskonnad 58 erinevast riigist. Korraldajate eesmärk on aasta lõpuks see pea kahekordistada, tõmmates globaalsesse ühiskoristusse kaasa vähemalt 100 riigi elanikud.

16. septembril sai Euroopa hotelli konverentsikeskuses lähemalt kuulda nüüdseks juba rohkem kui 70-liikmeliseks kasvanud meeskonna tegemistest ja

edasistest sammudest selle nimel, et prügi igaveseks maailmakaardilt kaotada.

Ettevõtmisele on omalt poolt toetava öla alla pannud juba mitmed kodumaised ettevõtted ning organisatsioonid – Estonian Air, Velvet Alliance, EuroPark Estonia, ÜlemisteCity, Papyrus, Uniprint, EMT, Elion, Fraktal, Radisson Blu Hotel Olümpia, DHL Estonia, Kodanikuühiskonna Sihtkapital, EAS, Siseministeeriumi Regionaalministri haldusala, Välisministeerium, Eesti Rahvusringhääling, TV3, Kanal2, JCDecaux, Trio Grupp, Sky Grupp, OKIA, Eesti Ajalehed, Postimees.

Kõik ettevõtted, kes soovivad maailma puhtaks saamisele omalt poolt kaasa aidata, on oodatud endast märku andma aadressil: info@letsdoitworld.org

“Koristusaktsioonide kaudu oleme levitanud väga lihtsat ja praktilist Teeme Ära! filosoofiat – selle asemel, et kurtja ja süüdlasi otsida, mõtle parem läbi, kuidas olukorda paremaks muuta, ja siis kutsu ka teised appi tegutsema,” avab Nõlvak liikumise silmaga nähtamatut külge.

Teeme Ära maailmakoristuse meeskond kutsub tegusaid ja suhtlemisalteid inimesi endaga ühinema. Teretulnud on väga erinevate oskuste ja kogemustega inimesed. Huvi korral võiks kirjutada aadressil: info@letsdoitworld.org

Koristust korraldavad meeskonnad on juba loodud ligi 60 riigis: Afganistanis, Albaanias, Armeenias, Austrias, Bangladešis, Barbadosel, Béninis, Brasiilias, Bulgaarias, Burkina Fasos, Kambodžas, Tšiilis, Kongo Rahvavabariigis, Eestis, Elevandiluurannikul, Soomes, Prantsusmaal, Gruusias, Ghanas, Horvaatias, Küprosel, Indias (New Delhi, Hyderabad, Lucknow, Patna), Indoneesias, Itaalias, Keenias, Kasahstanis, Kosovos, Leedus, Libeerias, Lätis, Makedoonias, Moldovas, Marokos, Nepalis, Hollandis, Nigeerias, Portugalis, Rumeenias, Saint Lucias, Saint Vincentis ja Grenadiinidel, Senegalis, Serbias, Sloveenias, Hispaanias, Sri Lankal, Sudaanis, Tais, Tansaania, Togos, Türgis, Ugandas, Ukrainas, Ühendkuningriikides, Ameerika Ühendriikides (San Francisco) ja Venemaal.

Tiina Urm
Communications & PR
World Cleanup 2012

TEAN ja OSKAN Uuring, mis tahab muuta maailma

Augustis algas kõige laiaulatuslikum täiskasvanute oskusi mõõtev uuring, mis maailmas seni tehtud. Eesti jaoks on see uuring esmakordne ja samas ka suurim isikuuring, mis statistikaamet on läbi viinud. TEAN ja OSKAN uurib 25 riigis, kuidas 16-65 aastaste inimeste haridus, töökogemus ja tehnoloogiakasutus mõjutavad nende elu, kui head on inimeste oskused ning kuidas oskuste taset hoida ja tõsta. Eestis saavad kaheksa kuu jooksul kutse uuringus osalemiseks 13000 inimest. Kunda linnas on osalejaid 31.

Eriline ja huvitav. TEAN ja OSKAN uuringut ei tee eriliseks mitte ainult tema suurus: osalevate riikide ja inimeste arv, vaid ka see, et varem pole täiskasvanute oskusi arvuti abil uuritud. Kaasaegsed igapäevaelus ette tulevad ülesanded, mis nõuavad probleemide lahendamist internetis, teevad uuringus osalemise ka vastajale põnevaks. Ülesanneteks on nt raamatu otsing elektroonselt kataloogist, vajaliku info leidmine spordivõistluse kohta, koosolekuaja broneerimine, hindade võrdlemine jne. Kui vastaja pole varem arvutit kasutanud või tunneb ennast seejuures ebakindlalt, siis saab ülesandeid lahendada paberil. Küsimustele saab vastata nii eesti kui vene keeles.

Oskused ja haridus. Möödunud aasta suvel viidi läbi sama uuringu prooviküsitlus, mis näitas, et oskuste

mõõtmine annab haridustaseme kõrval olulist lisateavet ennustamiseks erinevaid majanduslikke ja sotsiaalseid erinevusi nii riigisiselt kui riikide vahel. Näiteks on riigiti erinev see, kui võrd väärtustatakse palga maksimisele oskusi, kui võrd haridust. Ja kuigi muude teguritega võrreldes (vanemate sotsiaal-majanduslik staatus, vanus, koolitused) ennustavad koolis käidud aastad oskuste taset kõige paremini, väheneb see seos vanuse kasvades nullilähedaseks. Vanemate inimeste puhul sõltuvad nende oskused ilmselt enam tehtud tööst ja muust elukogemusest ning koolitustest. Need on vaid mõned näited vastustest, mida antud uuring võimaldab anda. Mitterepresentatiivsete valimite ja katsetamisjärgus uurimisvahendite tõttu ei saa prooviküsitluse tulemuste põhjal teha usaldusväärseid järeldusi. Tuleb oodata lõplikke tulemusi, mis valmivad 2 aasta pärast.

Naabrist parem? Ehkki küsimusi, millele antud uuring vastata võimaldab on sadu, on neist kõige põletavam kindlasti, mis „koha“ me riikidevahelises võrdluses saame - kui targad me siis ikkagi oleme. Kuna meil on head PISA tulemused, üsna kõrge keskmine haridustase võrreldes paljude riikidega ning viimastel aastatel on kasvanud ka osalus täiskasvanute koolituses, siis võiks ju loota häid tulemusi ka selles uuringus. Samas on meil kõrge

töötus ja paljud inimesed töötavad ametikohtadel, milles nad ei saa oma omandatud haridust kasutada – see aga tähendab, et omandatud oskused käivad alla. Seega on meie „kohta“ väga raske ennustada. Olulisem siiski kui pingerida, on antud uuringu puhul õppetunnid selle kohta, kuidas oskusi arendada, kellele ja milliseid koolitusi pakkuda, kuidas haridussüsteemi efektiivsemaks muuta.

Praktiline. Eestis on oma valmisolekut uuringutulemusi poliitikakujundamises arvestada näidanud 3 uuringu nõukokku kuuluvat ministeeriumi: haridus- ja teadusministeerium, sotsiaalministeerium ning majandus- ja kommunikatsiooni ministeerium, lisaks riigikantselei, täiskasvanute koolitajate assotsiatsioon Andras, Kutsekoda jt. Seega panustavad kõik vastajad veidi ka sellesse, et muuta meie laste haridus, meie kõigi koolitusvõimalused ja laiemalt meie riigi tulevik veidi paremaks.

13000. On liiga kallid ja ajamahukas küsitleda kõiki Eesti täiskasvanuid. Seetõttu kasutame me statistilisi meetodeid, et valida välja esinduslik juhuvalim. Sellises valimis esindab iga inimene ligi sadat endasarnast. Kuid ainult inimesed, kes on sattunud valimisse, võivad uuringus osaleda. Seetõttu ei saa valimisse sattunud inimesi asendada. Kõigile vastajatele saadetakse koju kiri palvega osaleda. On väga oluline, et kõik kirja saajad leiaksid aega küsimustele vastata. Vastajatele on ette nähtud ka kingitus.

TEAN ja OSKAN rahvusvaheline nimi on PIAAC (Programme for the International Assessment of Adult Competences) ning see on osa OECD oskuste strateegiast. Eestis viib uuringut läbi Haridus- ja Teadusministeerium koostöös Statistikaametiga, seda finantseerib Euroopa Sotsiaalfond ja Eesti riik programmi PIAAC - Eesti raames.

Kunda linnas viib uuringut läbi statistikaameti küsitaja Elisen Karro

Aune Valk

AS Lajos ostib oma meeskonda

AUTOREMONDILUKKSEPPA

Töö kirjeldus:

- » Veoauto ja haagiste hooldus- ja remonttööde teostamine

Nõudmised kandidaadile:

- » Eelnev töökogemus
- » Distsiplineeritus ja korrektsus
- » Valmisolek meeskonnatöös

Kasuks tuleb:

- » Keevitus/gaasilõikuse oskus
- » Hüdroseadmete tundmine
- » Auto ja haagiste õhusüsteemide tundmine
- » Veoauto, haagiste ja traktorite rehvide parandus

AS Lajos pakub:

- » Võimalust kuuluda oma ala professionaalide meeskonda
- » Põnevad tööd ja enesetäiendamise võimalust
- » Kaasaegseid töötingimusi

Töö asukoht:

- » Kunda

Kandideerimiseks saata CV e-posti aadressil
erko@lajos.ee või Selja tee 11 Kunda 44105

Valgusallikate müük

Väga head hinnad ning kvaliteetsed tooted

Korteriühistutele
ettevõtetele
eraisikutele

**Hõõglambid,
säästulambid,
haliidlamid,
luminofoortorud**
Firmadelt Osram ja Duralamp

Ardo@1trader.ee
+372 50 98 982

Kunda ühisgümnaasiumi koostöös lastekaitsjaga
kutsub kõiki suuresüdamega inimesi näitama ülesse
head tahet!

“SAHTLID ja KAPID PUHTAKS”

On projekt, mille raames kogume SÜGISEL 2011

- * vanu pooltühjasid vihikuid
- * valget ja värvilist paberit
- * joonlaudu, sirkleid või malle
- * pliitseid ja pastakaid, mida te ei kasuta

- * vesi- ja gaašvärve, mida saab veel kasutada
- * teie lastele väikseks jäänud riideid ja jalanõusid
- * koolikotte, mida teie pere enam ei kasuta

Meie jaoks on nendel asjadel suur väärtus, sest alati
on keegi, kellel juhtub millestki puudus olema ja
alati on keegi kelle sahtlis või kapis see asi tolmu
kogub!

Aita meil aidata!

Asju kogutakse Kunda ühisgümnaasiumi sotsiaal-
pedagoogi kabinetis 114
või Kunda linna lastekaitsja juures.

STIHL Sügistorm 2011

Mootorsaag MS 170-D

Oma klassi kergeim saag.
Nr.1 koduprofi saag.
Võimsus 30,1cm³, 1,3kW, kaal 3,9kg,
juhtplaat 30cm.
Tavahind 229.-

KAMPAANIAHIND
179.-

Mootorsaag MS 211

Uue filtri ja süütesüsteemiga. Ülimadala
vibratsiooniga võimas ja kerge mootorsaag.
-20% küttekulu.
Võimsus 35,2cm³, 1,7kW, kaal 4,3kg,
juhtplaat 35cm.
Tavahind 329.-

KAMPAANIAHIND
259.-

Mootorsaag MS 250

Kerge ja ülivõimas saag pikkadeks
tööpäevadeks.
Suurim ketikiirus omas klassis.
Võimsus 45,4cm³, 2,3kW, kaal 4,6kg,
juhtplaat 35cm.
Tavahind 529.-

KAMPAANIAHIND
429.-

Mootorsaag MS 230C - BE Ergostart

Võimas ja vastupidav saag, mille eeliseks on
kergekäivitus- ja keti kiirpingutussüsteem.
Mugavaim saag STIHL valikus.
Võimsus 45,4cm³, 2,0kW, kaal 4,9kg,
juhtplaat 35cm.
Tavahind 489.-

KAMPAANIAHIND
409.-

Hinnad sisaldavad käibemaksu.
Kampaania kestab 17.10.-31.11.2011.

Kaupluse Stihl kliendid!
ASUME UUEL AADRESSIL
Laada 20, Rakvere
(Lukupoe kõrval)

Ain Sats FIE aia- ja metsatehnika müük, remont,
hooldus, varuosad • www.aiatehnika.eu • 56657633

Otsime paekivikaevandusse kivimurdjaid ja
abitöölisi. Kasuks tuleb eelnev töökogemus.
Tel: 52 88 084

Arvutihooldus

- Seisukorra hindamine ja analüüs
- Tolmust puhastamine
- Operatsioonisüsteemi uuendamine
- Turvatarkvara kontroll
- “Pahalaste” eemaldamine
- Soovitused ja juhendid edasiseks

Paketi hind 19.-

**Virumaa
Telework**

telework.kohalik.info, +372 5656 7467

Sügispäev äkki tõi nukruse rinda,
raske on mõista kaotuse hinda

Südamlik kaastunne omastele
isa, äia, vanaisa, vanavanaisa

Lembit Põldma

kaotuse puhul.

Maire, Virve

Kunda linna ajaleht MEIE KODU

Väljaandja: Kunda linnavalitsus.
Toimetuse kolleegium: Sulev Kool,
Heldur Lahne, Anne Paavel, Riina Sooäär,
Arvo Vainlo. Toimetaja: Ebe Pilt (telefon:
+32 55 998, e-post: [ebe\[at\]kunda.ee](mailto:ebe[at]kunda.ee)).
Keelelist korrektuuri aitab teha Tiit Raju,
pilte töödelda Väino Randver. Trükkija:
AS Trükis (Jõhvi, Pargi 27 F; telefon:
+33 72 666). Trükiarv: 1500 (leht on
lugejaile TASUTA). Toimetuse aadress:
Kasemäe tn 19, 44107 KUNDA. Kaastöid,
kuulutusi, teateid ja reklaami võetakse
lehetöötajates vastu ESMASPÄEVAL ja
NELJAPÄEVAL kl 9–12.

Proviisori kogutud sügismõtted. Pihlakas

Pihlakas (Sorbus) kuulub väikeste heitlehiste lehtpuude ja põõsaste perekonda roosõeliste sugukonnas. Pihlakat kui ehispuud istutatakse sageli kodu lähedusse. Meie rahvausundi järgi istutas maainimene pihlaka ja kibuvitsa oma õue, et pikne majja sisse ei lööks. Pihlakat peeti nõitaimeks, salajaste soovide täitjaks.

Karu võib lõhkuda terveid puid, kui tal on mingi haigus. Pöder otsib talvel meeleheitlikult pihlakat, sööb marju ja puukoort. Pihlakat kui ravimtaime tunti Antiik-Kreekas, Roomas ja Lääne-Euroopas. Parasvõotmes kasvab ca 100 pihlaka liiki. Eestis kasvab looduses 3 liiki: rohkesti liitlehtedega harilikku pihlakat (*Sorbus aucuparia*), Lääne-Eestis hõlmiste lehtedega pooppuud (*Sorbus intermedia*), Lääne-Saaremaal haruldasena tervelehist tuhkpihlakat (*Sorbus rupicola*, LK). Oma ladinakeelse nime “aucuparia” (linnupüüdja) on pihlakas saanud Vahemeremaadest. Tema silmatorkavate marjadega peibutati rändlinde võrku.

Kultuurpihlakas on põhjamaadele suur kingitus, kuna meie tingimustes on ta kõige külmakindlam ja vitamiinirikaste marjadega puu. Rahvameditsiinis kasutatakse tema õisi ja marju värselt, kuivatatult või külmutatult. Vähem on kasutatud lehti. Enne marjade kuivatamist on soovitatav neid hoida ööpäev külmas ja kuivatada seejärel 40–60 kraadi C juures praeahjus või kuivatis. Külmutamisel kaob pihlakaviljade mõrkjas maitse. Marjade raviomadused säiluvad 2 aasta jooksul. Pihlaka vilju nimetatakse marjadeks, kuid tegelikult on tegemist marjataolise õunviljaga. Puudeuurija Hendrik Relve on nimetanud neid naljatlemisi pihlaõunteks.

Marju korjatakse täisküpsusel, esimeste külmade saabumisel, mis muudab marjade maitse magusamaks, vähem mõrkjaks ja mahlasemaks. Külma mõjul toimuvad marjades biokeemilised protsessid, toimub hüdroolüüs glükoosiks ja fruktoosiks. Marjades sisalduv tärklis muutub suhkruks. Külma mõjul suureneb ka lahustuva pektiiniaine kogus, samas kui mittelahustuva osa väheneb. Õunhappe ja parkaine osakaal väheneb. Pihlakaviljade maitse sõltub ka nende liigist. Erinevate liikide viljad on erineva maitse, erineva värvuse ja välimusega. Pihlakamarjade korjamisel tuleb meeles pidada, et neid ei või korjata teeäärsetest kohtadest, tolmustest piirkondadest, sest seal kasvanud marjad sisaldavad organismile mürgiseid aineid. Ideaalne variant kogumiseks oleks oma koduaed või kodumets, kus on puhas looduslik keskkond.

BIOKEEMILINE KOOSLUS. Pihlaka vili sisaldab beetakarotiini sama palju kui porgand – 9 mg 100 g kohta. Rikkalikult sisaldab C-vitamiini – 200mg%. Sisaldab ka P-vitamiini – 2600 mg%, K-vitamiini, orgaanilisi happeid, suhkruid, pektiine, flavonoide, parkaineid, eeterlikke õlisid. Suhkruid leidub enim sorboosi – 25%, mikroelementidest mangaani, rauda, vaske, fosforit ja räni. Pihlakaviljad sisaldavad kiiritus- ja röntgenikahjustuste vastast toimeainet – amügdaliini. Marjad sisaldavad ka mikroobide ja bakterite vastase toimega aineid, nad säilivad ise hästi ja aitavad ka teistel toiduainetel käärimisprotsesse ära hoida. Ka pihlaka lehed sisaldavad C-vitamiini 108 mg% ja karotiini 35 mg%.

PIHLAKAS RAVIMINA. Meie rahvameditsiinis on pihlakamarjad kasutusel hingamisteede haiguste puhul. Eriti head on need kõha vastu, mao alahappesuse puhul,

samuti soovitatakse neid reuma vastu. Pihlakamarjad aitavad hüpertoonia, neerukivide, soolegaaside, ateroskleroosi ja lümfinaärmete põletiku korral. Tuntud ka veeajatina, süües 10 marja korraga 2 korda päevas, 2–3 kuud järjest. Pihlakas leiduv pektiin ja parkained pidurdavad süsivesikute käärimist. Marjad on ühed tugevaimaid sooltes tekkinud mürgaaside sidujaid ja normaalse mikrofloora taastajaid. Pihlakas leiduv sorbiit on sapiajati, veres langeb kolesterooli sisaldus. Sorbiit toimib ka kerge kõhulahtistina, eriti kui kõhukinnisuse põhjuseks on sapiteede haigused.

Pihlakamarjad on meile väga heaks vitamiiniallikaks. Piisab, kui süüa iga päev 10 g värskeid marju või tarvitada valmistatud pihlakahoidist. Sügistalvel on eriti kasulik marju süüa koos supilusikataie meega enne sööki. Sama tulemusi annab pihlakamahli. Kuivatatud marjadest valmistatakse teed. Tee valmistamiseks võetakse 1 supilusikatais peenestatud marju 1 klaasi vee kohta, keedetakse 5 minutit ja lastakse seista 4 tundi. Tee tõmbamise ajal võib lisada veel kõrvenõgeselehti ja pisut mett. Sel viisil saame ühe tervistavamaid ja vitamiinirikkamaid jooke. Teed võib valmistada ka õhtul termosesse. Juuakse pool klaasi korraga 2–3 korda päevas.

Pihlakatee meenutab mulle kaugeid aegu lapsepõlvest ja noorusmailt. Minu kodus oli kujunenud traditsiooniks, igal laupäeva õhtul saunast tulnuna juua teed pihlakamoosiga. See maitstes suurepäraselt ja lisas mõnusat enesetunnet saadud saunamõnudele. Koduaias kasvas kolm dekoratiivset pihlakat, mis olid erinevat liiki. Nende marjad olid erineva kuju ja värvusega ning nende marjade maitse oli erinev. Üks nendest ei tundunudki mõruna.

Pihlakamarjadest võib valmistada ka tinktuure ja õlitõmmiseid. Selleks tuleb marjad eelnevalt purustada ja seejärel lasta seista tumedas nõus soojas 2–3 nädalat. Hiljem kurnatult säilitatakse külmkapis ja kasutatakse kui ravimit või kui maitseainet.

Ülihappesusest tingitud haavandtõve puhul tuleks PIHLAKAMARJADEST HOIDUDA.

Teede valmistamisel võib pihlakamarju kombineerida teiste ravimtaimedega. Tunnustust on leidnud teesegu KOPSUPÕLETIKU puhul: 5 osa pihlakamarju, 5 osa kibuvitsamarju, 3 osa võilillejuuri, 7 osa raudrohuürti ja 2 osa viirpuumarju.

Tee-

segu HÜPERTOONIA ja ATEROSKLEEROOSI raviks: 1 osa pihlakamarju, 1 osa võilillejuuri, 1 osa humalakäbisid, 1 osa kaselehti.

Teesegu SOOLESPASMIDE korral: 4 osa pihlakamarju, 2 osa palderjanijuurt, 3 osa piparmündiürti, 3 osa tilliseemneid.

TOIDU- JA MAITSEAINE. Toorelt kasutatakse pihlakat eeskätt lisandina liharoogadele, seejuures tuleb arvestada eelneva ööpäevase külmutamisega kibeka maitse kõrvaldamiseks. Toorhoidisena on pihlakas kasutusel kui maitseaine kastmete ja hautiste valmistamisel, magustoitudes värvikuse ja meeldiva aroomi andmiseks. Siirupit lisatakse küpsetistesse ja magustoitudesse. Värs-

ke kobarana ka sügavkülmutatult sobib tortide ja kookide garneerimiseks. Konserveerida on hea koos õuntega. Kasutusvaldkond on lai. Väga maitavad ja populaarsed on pihlakažele, -mahl, -siirup, -kompott, -püree ja -moos.

PIHLAKAMAHL. Vältimaks mahla kadu soovitatakse marju pesta kobarates. Kergelt külmutatud katkisurutud marju võib külmalt pressida. Mahl pastöriseeritakse 80 kraadi C juures 20 minutit ja lisatakse 1 liitri mahla kohta 200–300 grammi suhkrut. Maitsvama mahla saab valmistada koos õuntega. Mahla võib kuumutada keedunõus ja valada kuumalt purkidesse-pudelitesse ning õhukindlalt sulgeda.

Pihlakamarjade kibeda maitse kaotamiseks võib neid ka veidi kuumutada 1%-lises keedusoolalahuses ca 15 minutit. Seejärel nõrutada ja valada üle puhta keeva veega ning valmistada koheiselt keedist või kompotti.

Pihlakamarja-kobaraid võib ka marineerida kas omaette või segus paradiisiõunte või ebaküdooniaga. Selleks tuleb marju eelnevalt ööpäev külmas vees leotada mõru maitse vähendamiseks.

Ka moosi valmistamiseks tuleb marju eelnevalt ööpäev külmutada. Marjad keedetakse vähese vee lisamisega katki ja seejärel lisatakse suhkur. Siirupis keedetuna saame tulemuseks krupsus ja kõvad marjad.

Pihlakamarjadest on võimalik valmistada ka teravamaitselist kastet või ketšupit. Marjad sobivad ka maitstvate salatite valmistamiseks kas iseseisvalt või koos õunte ja pohladega. Selleks surutakse marjad eelnevalt koos suhkruga katki. Keedetakse tasasel tulel 30 minutit. Soovikorral võib maitsestada apelsini või mahlaga. Salat on suurepärase lisand uluki- ja lambaliharoogade juurde.

Pihlakastoitude valmistamisel fantaasiat puudust ei tunta. Nii sobib ta nagu iga teinegi mari putrudesse, suppidesse ja praadidesse.

Kasutame looduse rikkalikku varaaaita oma toidulaua rikastamiseks ja tervise säilitamiseks.

Allikad: Dr. Aili Paju “Harilik pihlakas”; Toiduspetsialist Aive Luigela “Pihlakas on meie koduhaldjas”; J. Tammeorg, O. Kook., G. Vilbaste “Ravimtaimed”; Eesti Entsüklopeedia.

Salme Karu

Illustratsioon – veebifoto

Astelpaju

Astelpaju, vananenud nimetusega okaspaju (Hippophae), on Euroopas ja Aasias levinud taimeperekond hõbepuuliste sugukonnast.

Tema leviala on lai – Aasiast ning Lõuna- ja Ida-Siberist Kaukaasiani. Lääne-Euroopas on levinud kõikides maades, Põhja- ja Kesk-Euroopas 2000 meetri kõrgusel. Kultuuristatud taim kasvab hästi ka Eestis.

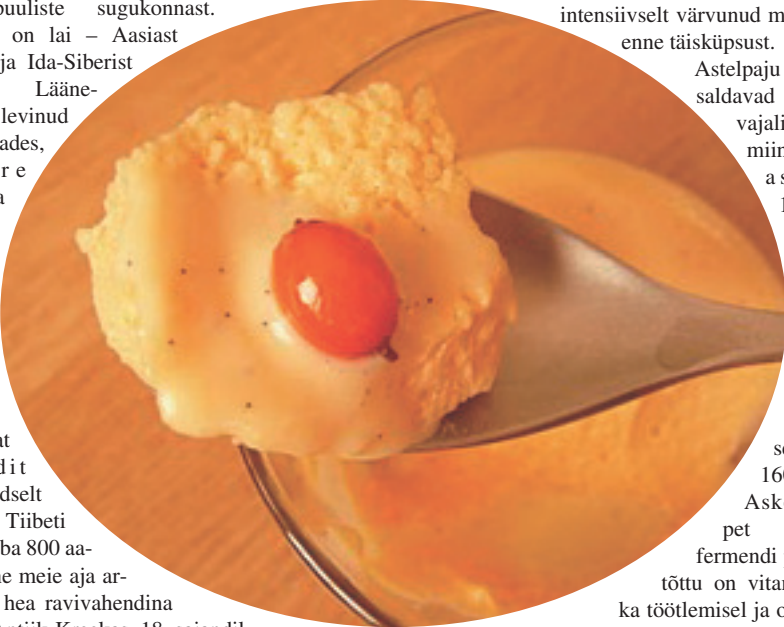
Astelpaju kui mõjusat ravivahendit on esmakordselt mainitud Tiibeti kroonikates juba 800 aastat tagasi enne meie aja arvamist. Väga hea ravivahendina tunti teda ka Antiik-Kreekas. 18. sajandil rajati Euroopa aladele astelpaju kultuursortidest terved salad. Tema raviomadusi tunnistas ka ametlik meditsiin juba iidsetest aegadest alates.

Astelpaju on kuni 9 meetri kõrguseks kasvav põõsas või puu, mida kasvatatakse nii dekoratiivpuuna kui ka saagi pärast. Oma ladinakeelse nimetuse – läikiv hobune – on saanud ta kreeka hobuste järgi, kelle karv hakkas pärast astelpaju lehtede söömist läikima.

Astelpaju õitseb mais-juunis. Tema marjad on hapud ja mahlakad luuviljad, mis on kollased, oranžid või punased, küpsevad augustis-oktoobris. Marjad on tugeva aroomiga, meenutavad ananassi lõhna ja on veidi kibeka maitsega, mis peale öökülmi kaob. Külma marjade väärtust ei alanda – vitamiinid

ja raviomadused säiluvad. Korjatakse hilissügisel või talve hakul. Kõige vitamiinirikkamad on intensiivselt värvunud marjad veidi enne täisküpsust.

Astelpaju viljad sisaldavad üle kümne vajaliku vitamiini. Harilik astelpaju 100 grammis viljades on C-vitamiini 31 mg, kuid mõningates sortides on seda kuni 1600 mg! Askorbiin-happet lagundava fermenti puudumise tõttu on vitamiin püsiv ka töötlemisel ja organismile kergesti omastatav, kuna esineb viljades vabas olekus. P-vitamiini hulka kuuluvatest ühenditest sisaldab palju flavonoide. Viljad sisaldavad rohkesti karotiini: 2–8 mg 100 g kohta rohkem kui porgandis. Astelpaju sisaldab ka palju E-vitamiini: 8–15 mg 100 g kohta, mis on olulise tähtsusega rasvade ainevahetuses; samal ajal on veel füsioloogiliselt oluline E-vitamiini ja karotiini üheaegne esinemine organismis. Leidub veel B-grupi ja K-grupi vitamiine, asendamatuid rasvhappeid, orgaanilisi ühendeid jm. Marjades sisalduvad steroidid ja asendamatud rasvhapped linool- ja linoleenhapped tugevdavad veresooni ja vedeldavad verd. Viljad sisaldavad ka mineraalaineid: rauda, mangaani, räni, titaani, boori, väävlit, alumiiniumi – kokku 15 mikroelementi. Eri-

list tähtsust omavad astelpajus esinevad kollased ja punased õlid, mille raviomadused tehti kindlaks juba rohkem kui sada aastat tagasi.

Ka taime lehed on väärtuslikud, sisaldades C-vitamiini kuni 1400 mg%, mineraalaineid, parkaineid jt. Astelpajuõli, mida farmaatsiatööstuses valmistatakse on saanud väga populaarseks ravivahendiks. See ravib paljusid haigusi: vereõhu kõikumist; raskestiparanevaid haavu; põletikke; nina- ja suuhaavandeid; günekoloogilisi haigusi; infarkti; maksa ainevahetushäireid; alkoholimürgitust; nahahaigusi; lamatisi; vähki (kiiritusravil kudede kaitse); ateroskleroosi; pärakulõhesid; peen- ja jämesoolepõletikku; ainevahetushäireid.

Ettevaatlik peab olema mao kõrhappesuse korral, siis tuleb ravi alustada väikeste annustega, arsti juhendamisel.

Õli on võimalik valmistada ka kodustes tingimustes: pressitud mahla hoida külmas kohas ja korjata pealetõusnud õli ära. On võimalik õli saada ka mahla väljapressitud jääkidest – seemnetest ja kestadest. Parema õli saab torestest kestadest ja seemnetest, mis kuivatatakse 60–70 kraadi C juures, peenestatakse ja lisatakse taimeõli, mahult 1,5 korda, asetatakse vesivanni 2 tunniks kuumenema. Segu jäetakse 2 nädalaks toatemperatuuril seisma. Aeg-ajalt loksutades. Seejärel kurnatakse ja asetatakse külma pimedasse kohta. Õli võetakse sisse tühja kõhuga hommikuti, tavaliselt 1 dessertlusikatais, lisaks kasutatakse nahahaiguste puhul pealemäärimiseks.

MARJAD – MAHL, TEE, TOIDUD: stimuleerivad immuunsüsteemi; ergutavad hormonaalsüsteemi; aitavad veresoonte lupjumise; vegetatiivsete närvisüsteemihäirete; haavandite puhul; kiirendavad kudede taastumist; ravib grippi ja külmetushaigusi (kasutada lahjendatult 2–3 klaasi sooja mahla); kasutatakse vähi tugiraviks; samuti kehvvèresuse; reuma, podagra jm puhul.

Marju kasutatakse värselt, külmutatult või kuivatatult. Neist valmistatakse, mahla, toorhoidiseid, kompotti, tarretist, võib lisada ka vähehapude õunte keedisele. Tõelise vitamiinipommi ja maitstva keedise saab kurdlehise kibuvitsa (kartuliroosi) ja astelpaju-marjadega segust!

Kuivatatud marju koos lehtedega saab kasutada tee

valmistamiseks. Selleks võtta 1 supilusikatais droogi 1 klaasi keevale veele ja lasta 15 minutit tõmmata. Juua ½ klaasitäit korraga 3 korda päevas. Sobib nii külmetushaiguste kui vähktõve korral või lihtsalt võileiva kõrvaseks joogiks. Soovikorral võib maitsestada meega.

Värskendavat jooki võib valmistada ka vee või piimaga: võetakse 1 klaasi piima või vee kohta 4 supilusikatait purustatud marju või 2 supilusikatait pressitud mahla. Soovi korral lisada suhkrut või mett.

Astelpaju viljadest võib keeta ka siirupit. 1 kg purustatud marju valada üle ¾ liitri kuuma veega. Nõu suletakse õhukindlalt kaanega ja hoitakse 24 tundi pimedas külmas kohas. Seejärel lisatakse maitse järgi kuni 1 kg suhkrut ja 3 teelusikatait sidrunimahla. Pudeleid kuumutatakse 20 minutit 70 kraadi C juures.

Astelpaju viljad on tõeline vitamiinidepomm. Üks väikene mari sisaldab endas samapalju vitamiine kui üks terve apelsin!

Astelpaju lehtede tõmmis tugevdab juukseid, kõrvaldab kõõma ja taastab brünettidel loomuliku juuksevärv.

Astelpaju on elanike hulgas võitnud populaarsust ja leidnud rohkemat kasutamist. Seda võiks märksa enamgi kasutusel olla meie kõikide tervise huvides. Ideaalne oleks, kui igas koduaias leitaks ruumi astelpajude kasvatamiseks. Saaksime käeulatusest kätte oma vajalikud vitamiinid lisaks aiasolevale silmailule. Astelpaju oma aeda soetamisel tuleb meeles pidada, et ta on kahekojaline taim ning saagi saamiseks on vaja ühe isastaimet kohta 3 emastaimet istutamine. Aretatakse ka ühekojalisi taimi.

Meie esivanemad istutasid oma aiavärvasse pihlaka ja kibuvitsa lisaks silmailule, hoidmaks eemale õnnetusi oma kodus. Austame oma esivanemate tarku kombeid ja istutagem pihlakale ja kibuvitsale lisaks ka astelpaju. Kolm väärtuslike viljadega taimet, mis meie pilku eriti sügisel oma kirevas kuues igati püüavad!

Allikad: Toiduekspert Aive Luigela “Astelpaju, vitamiinide varaaait”; Eesti Entsüklopeedia.

Salme Karu

Fotol astelpaju-mee panna cotta vaniljekreemiga (Vt toidublogist “What a wonderful world!” <http://jucjaco.blogspot.com/>)